

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών σχέσεων
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών
“Διακυβέρνηση και Δημόσιες πολιτικές”

Η έννοια της μαχόμενης δημοκρατίας με ειδική έμφαση στην
αντιμετώπιση του εξτρεμισμού στην Ελλάδα

ΚΡΑΣΣΑ ΒΙΡΓΙΝΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής
Σωτήρης Βανδώρος

ΚΟΡΙΝΘΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020

University of Peloponnese

Faculty of Social and International Sciences

Department of Political Science and International Relation

Master Program in Governance and Public policies

The concept of militant democracy with particular emphasis on
fighting extremism in Greece

KRASSA VIRGINIA

Supervisor

Sotiris Vandoros

CORINTH NOVEMBER 2020

Η έννοια της μαχόμενης δημοκρατίας με ειδική έμφαση στην αντιμετώπιση του εξτρεμισμού στην Ελλάδα

Λέξεις κλειδιά: Μαχόμενη δημοκρατία, Εξτρεμισμός, Χρυσή Αυγή, Ανοσοποιημένη δημοκρατία

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αναλύει τις στρατηγικές που αναλήφθηκαν από τα κοινοβουλευτικά κόμματα και άλλους δημοκρατικούς θεσμούς για την αντιμετώπιση του εξτρεμιστικού κόμματος της Χρυσής Αυγής. Η δημοκρατία από το 2008 μέχρι και το 2013, οπότε ηγετικά της μέλη της Χρυσής Αυγής προφυλακίστηκαν σε σχέση με τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα παρουσιάζεται ως αδρανής, αδύναμη και τέλος, μαχόμενη.

Η ανάλυση που επιχειρείται έχει ως στόχο την ανάδειξη του χρόνου και του τρόπου που η μαχόμενη δημοκρατία αντιμετώπισε τους εξτρεμιστές, τους "εχθρούς" της, προκειμένου να διασωθεί η ίδια. Μελετώντας την άνοδο της Χρυσής Αυγής καταλήγουμε ότι τα πολιτικά κόμματα δεν αντιλήφθηκαν τη σοβαρότητα και το αντίκτυπο που είχε θεωρώντας ότι πρόκειται για ειδική περίπτωση που δε θα μπορούσε να διευρυνθεί πανελλαδικά. Έκαναν λάθος και το αντιλήφθηκαν παίρνοντας κάποιες αποφάσεις πολύ καθυστερημένα ενώ ο χρόνος αντίδρασης ήταν προβληματικός γιατί τα ίδια τα πολιτικά κόμματα είχαν πλέον καταστεί αναξιόπιστα. Με την δολοφονία του Παύλου Φύσσα η δημοκρατία έγινε μαχόμενη καταστέλλοντας τον εξτρεμισμό, δίνοντας έμφαση στη δικαστική και αστυνομική αντιμετώπιση και επέκταση του νομοθετικού πλαισίου.

The concept of militant democracy with particular emphasis on fighting extremism in Greece

Key words: Militant democracy, Extremism, Golden Dawn, Immunized democracy

Abstract

The dissertation analyses the strategies that parliamentary parties and other democratic institutions employed in order to confront the extremist party Golden Dawn. Between 2008 and 2013, when leading cadres of Golden Dawn were put into jail in connection to Pavlos Fyssas's assassination, democracy appears idle, weak, but ultimately militant.

Our analysis aims to show the time and ways militant democracy confronted extremists, its enemies, in order to survive. Exploring Golden Dawn's rise we conclude that initially the political parties did not comprehend the gravity and the impact of its action, thinking that it pertains to a local phenomenon, not having the potential to expand all over the country. They were mistaken. They reacted with great delay, when they had become unreliable in the eyes of the people. After Pavlos Fyssas's assassination democracy became militant, fighting extremism, by giving emphasis in employing the judiciary and the police, and taking extraordinary legislative measures.

.....στην κόρη μου που είναι η δύναμή μου.....

Περιεχόμενα

Περίληψη	3
Abstract	4
Εισαγωγή	8
Α΄ Μέρος :Μαχόμενη Δημοκρατία	
Κεφάλαιο 1. Η έννοια της Μαχόμενης Δημοκρατίας	10
1.2. Οι εχθροί της ελευθερίας	13
Κεφάλαιο 2. Το Δίλημμα της Δημοκρατίας	14
2.1. Τύποι μαχόμενης Δημοκρατίας	15
2.2. ‘‘Υπεράσπιση της Δημοκρατίας’’	16
2.3. Ανοσοποιημένη Δημοκρατία	17
2.4. Σύγκριση Μαχόμενης –Ανοσοποιημένης Δημοκρατίας	19
2.5. Γερμανική Έννομη Τάξη	23
Β΄ Μέρος : Αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής	
Κεφάλαιο 3. Η Ελληνική Έννομη Τάξη	25
3.1. Ιστορικό πλαίσιο Χρυσής Αυγής	28
3.2. Μαχόμενη Δημοκρατία ενάντια της Χρυσής Αυγής	29
3.3. Τακτική μετά τις συλλήψεις	31
3.4. Γνήσιο Καταστατικό της Χρυσής Αυγής	34
3.5. Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα	37
3.6. Η Χρυσή Αυγή είναι μια εγκληματική οργάνωση	38

Επίλογος	39
Βιβλιογραφία	40
Πίνακας 2.1.....	21

Εισαγωγή

Η εργασία που φέρει τον τίτλο "Η έννοια της δημοκρατίας με ειδική έμφαση στην αντιμετώπιση του εξτρεμισμού στην Ελλάδα" του προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης κ Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ασχολείται με την μαχόμενη μορφή που δύναται να πάρει η δημοκρατία ώστε να υπερασπιστεί τις θεμελιώδεις αρχές και αξίες της ενάντια στις όποιες ομάδες και οργανώσεις αποσκοπούν στην κατάλυσή τους. Παρουσιάζει τα αίτια ανόδου της Χρυσής Αυγής από μια μικρή ομάδα του "πεζοδρομίου" σε τρίτο κόμμα στη Βουλή και παραθέτει το ερώτημα: Πώς εκφράστηκε στην Ελλάδα και ποιο είναι το μέτρο της μαχόμενης δημοκρατίας σε εκείνους που προσπαθούν να "ματώσουν" το δημοκρατικό πολίτευμα, τους λεγόμενους "εχθρούς" της ελευθερίας έχοντας ενδυθεί τον "μανδύα" του πολιτικού κόμματος όπως είναι η οργάνωση Χρυσή Αυγή. Η εργασία αποτελείται από δύο βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος αναφερόμαστε στην έννοια της μαχόμενης δημοκρατίας ξεκινώντας με την προσπάθεια να δώσουμε έναν ορισμό. Ποια χρονική και πολιτική περίοδο πρωτοεμφανίστηκε και ποιος ήταν ο ιδρυτής της. Αναγνωρίζουμε ότι είναι αναγκαίο προκειμένου να διασωθεί η ίδια η δημοκρατία να επιστρατεύονται όλοι οι μηχανισμοί του κράτους και να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα: έκτακτη νομοθεσία, δικαστικά, αστυνομικά, άρση ελευθερίας και δικαιωμάτων για να καταστείλει ακραίες εκφράσεις που θέλουν την καταστροφή της. Στην συνέχεια ιδιαίτερα σημαντική είναι η αντίφαση που γεννάται από τον περιορισμό του θεμελιώδους δικαιώματος της δημοκρατίας με σκοπό την ίδια την προστασία του. Το δημοκρατικό δίλημμα όταν η δημοκρατία πρέπει να μετουσιωθεί σε μαχόμενη υιοθετώντας στρατηγικές που κάποιες φορές έρχονται σε αντίθεση με τις ίδιες τις δημοκρατικές της αρχές. Στο πλαίσιο του πρώτου μέρους της εργασίας γίνεται μια συγκριτική αναφορά στην ανοσοποιημένη δημοκρατία που σε αντίθεση με τη μαχόμενη συνιστά μια δέσμη μέτρων προς αποφυγή του εξτρεμιστικού φαινομένου και όχι άσκησης κατασταλτικών μέτρων όπως η μαχόμενη. Θα μπορούσαμε να την εκλάβουμε ως ένα εμβόλιο για την πρόληψη της ασθένειας του

εξτρεμισμού που συνίσταται στην παραγωγή πολιτικών στρατηγικών με αργόσυρτες διαδικασίες που προφυλάσσουν τη δημοκρατία σε βάθος χρόνου. Ακολούθως, σημαντική θέση στην ροή της ανάλυσης για την μαχόμενη δημοκρατία κατέχει η έννομη τάξη της Γερμανίας που μετά την διάλυση της δημοκρατίας της Βαϊμάρης έχει συμπεριλάβει στο σύνταγμά της το άρθρο 129 για την απαγόρευση των πολιτικών κομμάτων. Η Γερμανία μετά την ολέθρια περίοδο πολιτικής ηγεσίας του Χίτλερ θέλοντας να διατηρήσει το πολίτευμα της δημοκρατίας απαγορεύει την ίδρυση πολιτικών κομμάτων που έχουν κριθεί αντισυνταγματικά και στρέφονται κατά τις αρχές του δημοκρατικού καθεστώτος. Σε αντίθεση η Ελλάδα , όπως αναφέρουμε στο δεύτερο μέρος της εργασίας έχει το μεγαλύτερο φιλελεύθερο Σύνταγμα στην Ευρώπη επιτρέποντας ανεμπόδιστα την ίδρυση πολιτικών κομμάτων με μια απλή τυπική δήλωση των ιδρυτών τους στον Άρειο Πάγο ότι δεν έχουν την διάθεση να σταθούν ενάντια στο δημοκρατικό πολίτευμα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τρόπο και στο μέτρο αντιμετώπισης της Χρυσής Αυγής από την εκάστοτε κυβέρνηση αλλά και ποιο ήταν το σημείο που έθεσαν τα πολιτικά κόμματα ένα πρόγραμμα μαχόμενης δημοκρατίας ώστε το εξτρεμιστικό αυτό μόρφωμα να οδηγηθεί στην Δικαιοσύνη και να χαρακτηριστεί ως εγκληματική οργάνωση. Ποια είναι τα αίτια της καθυστερημένης αντίδρασής τους που είχε τη μορφή της αδρανής και της αμήχανης δημοκρατίας; Και τέλος το ρόλο που διαδραμάτισε το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα ώστε τα ηγετικά στελέχη της Χρυσής Αυγής να οδηγηθούν στη φυλακή χωρίς καμία αναγνώριση ελαφρυντικών στοιχείων και η δημοκρατία να νικήσει! Τέλος, έχοντας δώσει κάποιες απαντήσεις θα μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα για τον λόγο που το κόμμα της Χρυσής Αυγής ενώ είχε ως στόχο την κατάλυση της δημοκρατίας κατόρθωσε να αναδειχθεί σε 3^ο κόμμα στη Βουλή έχοντας έναν μεγάλο αριθμό ψηφοφόρων. Επιπροσθέτως θα ήθελα να αναφέρω ότι για τη συγγραφή αυτής της εργασίας ενημερώθηκα από ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά βιβλία και άρθρα ενώ προς διερεύνηση ανέτρεξα σε πρωτογενή κείμενα του κόμματος της Χρυσής Αυγής.

Α΄ Μέρος

Η δημοκρατία είναι ένα εύθραυστο στολίδι και υπάρχει λόγος να φοβόμαστε για την ακεραιότητα του όχι μόνο από εσωτερικές αλλά και εξωτερικές απειλές. Από βίαιους εχθρούς του δημοκρατικού συστήματος και των θεμελιωδών αρχών του.

Κεφάλαιο 1. Έννοια μαχόμενης Δημοκρατίας

Η ύπαρξη της δημοκρατίας απειλείται από ενέργειες που διαπράττονται από τους ονομαζόμενους "εχθρούς" της δημοκρατίας, οι οποίοι εμφανίζονται να συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία άλλοτε μεταμφιεσμένοι ως εκφραστές της και άλλοτε να καταπολεμούν ανοιχτά το παρόν πολιτικό σύστημα. Το παραδοσιακό δίλημμα που αναδεικνύεται όταν βρίσκεται σε πόλεμο ή πολιορκία υφίσταται στην επιτακτική ανάγκη να εγγυηθεί την ασφάλεια από την μια πλευρά αλλά και από την άλλη να πρέπει να αντιμετωπίσει με νόμιμες ενέργειες τους "εχθρούς" της προσπαθώντας να επιβάλει τις δημοκρατικές της αρχές και να αποτρέψει την ανατροπή της. Αυτό το δημοκρατικό δίλημμα είναι ακριβώς αυτό που σκοπεύει να ξεπεράσει με την έννοια της μαχόμενης ο Loewenstein (1937 α, 1937b) και ο Karl Mannheim(1943). Οι πρώτοι υποστηρικτές της ιδέας, πρότειναν ότι μια δημοκρατία δεν έχει άλλη επιλογή από το να οπλιστεί ενάντια στον εξτρεμισμό και να πάρει όλα τα αναγκαία νομοθετικά και συνταγματικά μέτρα για να διατηρηθεί.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι η έννοια της μαχόμενης δημοκρατίας που είναι τόσο παλιά χρονικά, όσο η περίφημη αρχή του St. Just : *"χωρίς ελευθερία για τους εχθρούς της ελευθερίας"*, η χρήση νομικών περιορισμών στην πολιτική έκφραση αλλά και η συμμετοχή για την απαγόρευση των "εξτρεμιστών" στα δημοκρατικά καθεστάτα τις δύο τελευταίες δεκαετίες, έχει τραβήξει την προσοχή των νομικών του Συγκριτικού Συνταγματικού Δικαίου και των πολιτικών επιστημόνων. Παρατηρούμε ότι στο συνταγματικό δίκαιο το παλιό ουδέτερο μοντέλο της φιλελεύθερης δημοκρατίας,

σύμφωνα με το οποίο όλες οι πολιτικές απόψεις έχουν τα ίδια δικαιώματα και έκφραση, έδωσε τη θέση του σε μια γενική αποδοχή όπου οι περιορισμοί στα βασικά δικαιώματα που αποσκοπούν στη διατήρηση της δημοκρατίας είναι νόμιμοι ενώ στην πολιτική επιστήμη εξετάζονται συγκεκριμένες μαχόμενες ενέργειες κατά του εξτρεμισμού επισημαίνοντας το γεγονός ότι οι μαχόμενοι περιορισμοί αποτελούν σημαντικό παράγοντα παράλληλα με τη σύγχρονη δημοκρατία και τις πρόσφατες εξελίξεις.

Η ειδική έκφραση "μαχόμενη δημοκρατία" εισάγεται για πρώτη φορά το 1937 από τον Γερμανό εξόριστο πολιτικό επιστήμονα , Karl Loewenstein - η οποία μεταπολεμικά εφαρμόστηκε στο γερμανικό σύνταγμα- Grundesetz - σε μια εποχή που η μια ευρωπαϊκή χώρα μετά την άλλη είχε αναληφθεί από αυταρχικά καθεστώτα με τη δραματική εξάπλωση του φασισμού να κυριαρχεί. Υπό την επίδραση του θανάτου της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης στο άρθρο του Millitant Democracy and Fundamental Rights, ο Loewenstein σημειώνει πως η ίδια η δημοκρατία συμμετείχε στην καταστροφή της, εξαιτίας της εμμονής της στην δημοκρατική ανοχή και ότι υποχρεούται να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να απαγορεύσει τους εχθρούς της να νομιμοποιούνται και να την υπονομεύουν. Παράλληλη δήλωσή του είναι ότι ο φασισμός είναι μια πολιτική στρατηγική που δεν έχει ιδιαίτερο πνευματικό περιεχόμενο αλλά βασίζεται σε ένα είδος "συναισθηματισμού" με τον οποίο οι δημοκρατίες δεν θα μπορούσαν ποτέ να ανταγωνιστούν αν συνέχιζαν να αποδέχονται με εμμονή την αυστηρή τήρηση των δημοκρατικών αρχών και ότι σε καμία περίπτωση δεν έπρεπε να ανεχθούν τους "δούρειους ίππους" να καταστρέψουν τον πυρήνα της δημοκρατίας χρησιμοποιώντας εκλογές.

Μια μαχόμενη δημοκρατία είναι ένα "ορθολογικό" σύστημα(Lowenstein 1937a : 428) που αναπτύσσει τεχνικές για την καταπολέμηση του "συναισθηματισμού" επιτίθεται στους φασιστικούς εχθρούς και αποφεύγει την παγίδα του "αυτοκτονικού λήθαργου"(Loewenstein 1937a:431).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το επιχείρημά του όσον αφορά την κατάλυση της συνταγματικής τάξης από δυνάμεις που χειραγωγούν το λαϊκό αίσθημα που βασιζόταν στην "ψυχολογία" του πλήθους σύμφωνα με το οποίο, οι μάζες που είχαν μπει στην ευρωπαϊκή πολιτική ζωή μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ήταν ανίκανες να σκεφτούν αλλά ικανές να αισθάνονται και να καθοδηγούνται από το

ένστικτο. Ως εκ τούτου ταλαντεύονταν εύκολα από δημαγωγούς και χαρισματικούς ηγέτες που προσέλκυαν τα συναισθήματα και τα ένστικτά τους.

Κατά τον γερμανό πολιτικό επιστήμονα όλες οι δημοκρατίες υποχρεούνται να γίνονται μαχόμενες και να διακηρύσσουν το δικαίωμα να αποκλείσουν από την πολιτική διαδικασία όλους όσους προσπαθήσουν να τις υπονομεύσουν βρίσκοντας κατασταλτικές απαντήσεις σε αντιδημοκρατικές ενέργειες. Όπως για παράδειγμα να απαγορεύουν την ύπαρξη κομμάτων και πολιτοφυλακών, να περιορίζουν τα δικαιώματα της συνάθροισης και της ελεύθερης ομιλίας, να απαγορεύουν την πρόσβαση των ατόμων σε δημόσια αξιώματα και να απειλούν ακόμη και την απώλεια της ιθαγένειας. Όπως το έθεσε *“η φωτιά πρέπει να καταπολεμηθεί με τη φωτιά”* κ αυτή η φωτιά θα μπορούσε να ανάψει μόνο μια νέα *“πειθαρχημένη”* ή ακόμα και *“αυταρχική”* δημοκρατία. Ήθελε να αναγνωρίσει κάθε δυνατή προσπάθεια (1937:432) της δημοκρατίας για να σωθεί με τεχνικές κυρίως νομοθετικές επειδή η ίδια η φύση της δημοκρατίας πίστευε ότι *“μπορεί να προσελκύσει μόνο τη λογική”* (Loewenstein 1937a:428). Ένα θέμα μεγάλης σύγχρονης σημασίας στην εποχή της εθνικής ασφάλειας και στον πόλεμο κατά του εξτρεμισμού, είναι γιατί το κάνουν και ποιες ομάδες είναι πιθανό να αισθανθούν την οργή της κατάστασης αλλά και με ποιον τρόπο οι δημοκρατίες διατηρούν την ακεραιότητά τους απέναντι στην εσωτερική αντιπολίτευση. Για εκείνους τους *“εχθρούς της ελευθερίας”* ο εντοπισμός ενός προβληματικού νήματος δείχνει ότι η παρουσία των εχθρών της δημοκρατίας, υπήρξε μια νόμιμη ή τουλάχιστον επαναλαμβανόμενη ανησυχία στον πολιτικό τομέα εφόσον η ύπαρξη εχθρότητας στον πυρήνα ενός πολιτικού συστήματος εγείρει ένα ιδιαίτερο πρόβλημα στο δημοκρατικό πλαίσιο.

Θα μπούμε στο κοινοβούλιο για να εφοδιαστούμε από το οπλοστάσιο της δημοκρατίας. Θα γίνουμε βουλευτές για να εξουδετερώσουμε το πνεύμα της δημοκρατίας. Εάν η δημοκρατία είναι τόσο ηλίθια ώστε να μας δώσει το ελεύθερο, και μάλιστα και βουλευτική αποζημίωση γι αυτό, είναι θέμα δικό της...

(Joseph Goebbels, 1928)

1.2. Οι εχθροί της ελευθερίας

Αρχικά θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι ένας ορισμός του συνόλου των δημοκρατικών βασικών αρχών που είναι σε αντίθεση με το φαινόμενο του εξτρεμισμού θα μπορούσε να αφήσει την πόρτα ανοιχτή σε εξτρεμιστές ισχυριζόμενους ότι η κατανόησή τους για τη δημοκρατία είναι απλώς ριζικά διαφορετική αλλά να είναι ακόμη αναγνωρίσιμη δημοκρατικά ή ακόμη και φιλελεύθερη. Μια προσπάθεια αναγνώρισης των εξτρεμιστών μπορεί να πραγματοποιηθεί όταν σε επιθέσεις στις βασικές δημοκρατικές αρχές ισχύει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

- Οι υποστηρικτές των εξτρεμιστικών απόψεων επιδιώκουν μόνιμα τον αποκλεισμό ή την αποδυνάμωση τμημάτων των δημοκρατικών ανθρώπων.
- Προσβάλλουν συστηματικά την αξιοπρέπεια τμημάτων του δημοκρατικού λαού. Η έννοια είναι ανύπαρκτη σε νομικά συστήματα με πολύ ισχυρές παραδόσεις ελεύθερου λόγου αλλά όχι σε εκείνα που το βρίσκουν νόμιμο να επιβάλλονται περιορισμοί στην ελεύθερη ομιλία λόγω συγκεκριμένων ιστορικών εμπειριών.
- Ντύνονται με τον μανδύα των πρώτων δραστών εθνοκάθαρσης ή γενοκτονίας
- Επιδιώκουν να μιλήσουν στο όνομα του λαού στο σύνολό του και να καταργήσουν τους ελέγχους και τις ισορροπίες που έχουν συσχετιστεί με όλες τις Ευρωπαϊκές Δημοκρατίες που δημιουργήθηκαν μετά το 1945.

Ολοκληρώνοντας τα χαρακτηριστικά των εξτρεμιστικών κομμάτων θα μπορούσαμε να παραδεχτούμε ότι η νομιμότητα της μαχόμενης δημοκρατίας εξαρτάται από συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες ενώ διακυβεύεται το είδος του φιλελευθερισμού που σχετίζεται με μια στενότερη και πιο συγκεκριμένη κατανόηση της δημοκρατίας. Βέβαια θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε ότι είναι ένας κίνδυνος περιορισμένος διότι τα παραπάνω κριτήρια τονίζουν πως οτιδήποτε κάνουν οι φερόμενοι εχθροί της φιλελεύθερης δημοκρατίας πρέπει να το κάνουν συστηματικά.

Κεφάλαιο 2. Το Δίλημμα της Δημοκρατίας

Η απαίτηση για τη διαίωνιση του συστήματος της δημοκρατίας και τις ελευθερίες των ατόμων συμπεριλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την αντοχή του κράτους δικαίου εξαρτάται από ένα συγκεκριμένο σύστημα ασφάλειας. Αξιοσημείωτο είναι ότι ένα δημοκρατικό κράτος πρέπει να μπορεί να υπερασπιστεί τουλάχιστον την ύπαρξή του στον πολίτη του με αποτέλεσμα να είναι δεδομένο ότι η νομιμότητα και το κύρος της αυτοάμυνας είναι ζωτικής σημασίας σε κάθε δημοκρατικό σύστημα και ότι μπορεί να εντοπιστεί από την αρχή της ίδιας της δημοκρατικής θεωρίας (Pfersman 2004:47), κάτι που ισχύει για κάθε κράτος και κάθε μορφή διακυβέρνησης. Ωστόσο μόνο σε μια δημοκρατία γεννιέται η εξισορρόπηση ελευθερίας και ασφάλειας και το ερώτημα εάν επιτρέπεται στους "εχθρούς" της δημοκρατίας να χρησιμοποιούν δημοκρατικές δομές και δικαιώματα για την καταστρέψουν. Η "αδύναμη πλευρά" κάθε φιλελεύθερης δημοκρατίας που καταλήγει σε αυτό το δίλημμα και συζητά γύρω από την ιδέα της μαχόμενης δημοκρατίας παράγει ένα βασικό πρόβλημα που είναι η επιλογή μεταξύ της "ανοιχτής δημοκρατίας" ή μιας δημοκρατίας που συνιστά μια "ελάχιστη σταθερότητα" (Pfersman 2004: 53 et). Αυτό οδηγεί στο ανοιχτό ερώτημα κατά πόσο πρέπει ή δεν πρέπει η δημοκρατία να ενεργεί στην καταπολέμηση των προσπαθειών για την κατάργηση του δημοκρατικού συστήματος χρησιμοποιώντας το "δημοκρατικό πλαίσιο". Η πλέον δυναμική απάντηση είναι ότι το δημοκρατικό δίλημμα δεν έχει επιλυθεί ακόμη ικανοποιητικά με γνώμονα ότι μια γενικά αποδεκτή λύση δεν μπορεί να βρεθεί σε ένα φιλελεύθερο δημοκρατικό σύστημα ώστε να πάρει

όλα τα αναγκαία νομοθετικά και συνταγματικά μέτρα ώστε να επιτευχθεί η διατήρησή του.

2.1. Τύποι μαχόμενης Δημοκρατίας

Σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των δημοκρατικών διλημάτων ως απάντηση του εξτρεμισμού και της βίας οι μελετητές και φορείς χάραξης πολιτικής έχουν αναζητήσει μια ορολογία που θα περιγράψει με ακρίβεια τις δημοκρατικές πολιτικές που εμπλέκονται στον αγώνα με ισχυρά εξτρεμιστικά στοιχεία. Η έννοια αυτή είναι η "μαχόμενη" που ορίζει ο Loewenstein (1937a,b,1938a,b) για να υποδείξει ορισμένες πολιτικές που κατείχαν τον κανόνα μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων. Μια ονομασία που έφερε κανονιστικές συνέπειες ενώ προορίζεται να καθορίσει τα νομικά μέτρα για χρήση της από τις Ευρωπαϊκές Δημοκρατίες προκειμένου να αντιμετωπίσουν την ανάπτυξη του φασισμού(Caroccia 2001a,b).

Γνωρίζοντας ότι τα ανατρεπτικά στοιχεία που στην πραγματικότητα αποτελούν απειλή για τη δημοκρατία παίρνουν αποκλειστικά το πρόσχημα κοινοβουλευτικών οργανώσεων και μεταπολεμικών κομμάτων αναρωτιόμαστε ποιο είναι το πραγματικό σχέδιο της δημοκρατίας ώστε να αντιμετωπίσει αυτές τις ανατρεπτικές ομάδες;

- Η Δημοκρατία αποκλείει αυτές τις οργανώσεις από τη συμμετοχή τους στις εκλογές;
- Ή ακόμη περισσότερο, τους απαγορεύει και ρίχνει τα μέλη τους στη φυλακή;

Είναι σαφές ότι πολύ λίγες χώρες χρησιμοποιούν τη γλώσσα της μαχόμενης ή αμυντικής ή αυτοπροστατευτικής δημοκρατίας. Αλλά πολλές έχουν διατάξεις για την αντιμετώπιση απειλών κατά των εγκλημάτων της ξένης επιθετικότητας ή της τρομοκρατίας: από τη μια πλευρά μπορεί κανείς να καταγράψει το μέτρο που αυτές οι διατάξεις είναι συνταγματικές ή απλώς θέμα κοινού δικαίου και από την άλλη μπορεί κανείς να διακρίνει διαφορετικά είδη μαχόμενης δημοκρατίας με βάση το τι θεωρείται ως απειλή ώστε να εφαρμοστούν τα κατάλληλα κατασταλτικά μέτρα.

Ένα νέο κ περίπλοκο έδαφος για τη μαχόμενη αποτελούν οι συγκρούσεις με θρησκευτικούς οπαδούς οι οποίοι μπορεί να επικαλούνται δημόσια τα ατομικά δικαιώματά τους. Σε αυτήν την περίπτωση παραμένει αμφισβητούμενο το κατά πόσο η δημοκρατική αυτοάμυνα πρέπει πραγματικά να ασκηθεί εναντίον θρησκευτικών παραγόντων που συχνά δεν έχουν καμία πρόθεση να ασκήσουν την κυβερνητική εξουσία. Σε χώρες με αυστηρό διαχωρισμό Εκκλησίας Κράτους όπως η Γαλλία υπάρχουν ορισμένοι τύποι θρησκευτικότητας που ασκούνται είτε ατομικά είτε συλλογικά και θεωρούνται απειλές για την δημοκρατία. Συμπερασματικά η μαχόμενη είναι αναμφισβήτητη η "περιοχή" που τα δημοκρατικά διλήμματα και οι περιορισμοί του φιλελευθερισμού είναι περισσότερο έντονα.

2.2. "Υπεράσπιση της Δημοκρατίας

Ειδικότερα, η έννοια της "υπεράσπισης της δημοκρατίας" προέρχεται από τη νομολογία του κράτους του Ισραήλ και την απόφαση του στα μέσα της δεκαετίας του 1960 για να αποτρέψει τη συμμετοχή του Αραβικού Σοσιαλιστικού Καταλόγου με τις κοινοβουλευτικές εκλογές. Μια "υπεράσπιση της δημοκρατίας" σύμφωνα με το Ισραηλινό δικαστήριο είναι όταν "το κράτος διαθέτει μια σιωπηρή εξουσία παρόμοια με την αυτοάμυνα, για την καταπολέμηση ανατρεπτικών προσπαθειών που έχουν σχέδια να την καταστρέψουν" (Cohen-Almagor, 1994:184). Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτός ο ορισμός είναι μια πιο μετριοπαθής απόδοση του γερμανικού Demokratie εφόσον σε μια ανασκόπηση των δηλώσεων του Ισραηλινού δικαστή Zusman, για την ευρεία χρήση της έννοιας της "υπεράσπισης της δημοκρατίας", οι διαφορές μεταξύ των δύο εννοιών είναι ελάχιστες. Σύμφωνα με τον Zusman "Ακριβώς όπως ένας άντρας δεν χρειάζεται να συμφωνήσει να σκοτωθεί, έτσι και ένα

κράτος δεν χρειάζεται να συμφωνήσει να καταστραφεί και να διαγραφεί από το χάρτη'' (Cohen-Almagor 1994,:183). Πολλοί θα συμφωνούσαν με την άποψη ότι είναι ένας ισχυρισμός που παρέχει μια απάντηση σε κάθε είδους ερώτημα για το ποια μέτρα η δημοκρατία δικαιούται να πάρει για να υπερασπιστεί τον εαυτό της. Προβάλλει μια βαρυσήμαντη δήλωση ότι σε έναν ''πόλεμο της δημοκρατίας'' όπως σε κάθε πόλεμο, η δημοκρατική πολιτεία έχει το δικαίωμα να ασκεί την εξουσία της, ακόμη και αν δεν υπάρχει εξουσιοδότηση νομοθεσίας, εάν αυτή η εξουσία εφαρμόζεται ως αυτοάμυνα. Επιπροσθέτως η υπεράσπιση της δημοκρατίας δεν δείχνει μια μορφή κυβερνητικού συστήματος αλλά μάλλον την πορεία που επέλεξε μια δημοκρατία στις προσπάθειές της να προστατευθεί.

Η μαχόμενη δημοκρατία γίνεται επομένως εύκολα αντιληπτή ως '' η επεξεργασία και η βραχυπρόθεσμη πολιτική στρατηγική , είτε περιεκτική είτε κατασταλτική φύση που στοχεύουν ρητά στην αντίδραση ενάντια σε αυτές τις πολιτικές δυνάμεις που εκμεταλλεύονται τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις της δημοκρατίας για να υπονομεύσουν τις θεμελιώδεις βάσεις της'' (Caroccia 2001a,σελ.432).

2.3. Ανοσοποιημένη Δημοκρατία

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με την έννοια της δημοκρατίας που περιλαμβάνει λιγότερο μαχόμενες προσεγγίσεις ,καθώς βασίζονται στους ελέγχους που χρησιμοποιεί η ίδια η δημοκρατία κατά των εχθρών της.

Οι κύριες κατηγορίες ελέγχων είναι:

Νομικοί κ δικαστικοί έλεγχοι

Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, συντάγματα ή γραπτούς κανονισμούς και νόμους σχετικά με τις προϋποθέσεις που μπορεί να περιοριστεί η κομματική πολιτική δραστηριότητα καθώς και ποια εργαλεία είναι νόμιμα σε περιπτώσεις αντικυβερνητικής διαμαρτυρίας όπως η υποκίνηση ή ανατρεπτική δράση. Οι έλεγχοι αυτού του τύπου έχουν τη δυνατότητα καταστολής των προβλημάτων που

δημιουργούνται από αντικυβερνητικές εξτρεμιστικές οργανώσεις αλλά ταυτόχρονα έχουν τη δύναμη να ελέγχουν και να συγκρατούν τις κυβερνητικές αντιδράσεις από αυτά τα ίδια εξτρεμιστικά στοιχεία, αποτρέποντας έτσι την υπονόμηση των ηθικών θεμελίων της δημοκρατίας(Caroccia 2001a).

Διοικητικοί έλεγχοι και έλεγχοι πληροφοριών

Σε αντίθεση με τα νομικά και δικαστικά εμπόδια, τα οποία διακρίνονται από την προσήλωση στο πλαίσιο του κράτους δικαίου(Hofnung 1991),υπάρχουν πιο ευέλικτα μέτρα, που συχνά εκτείνονται πέρα από τα όρια των κρατικών νόμων. Στην πραγματικότητα αγνοούν τις βασικές ελευθερίες που είναι εγγενείς με τη δημοκρατική ιδέα, όπως είναι η πολιτική ελευθερία και η ελευθερία έκφρασης. Είναι έντονη η χρήση τους , ιδιαίτερα όταν η πολιτεία αισθάνεται τη σταθερότητά της να είναι σε σημαντικό κίνδυνο (Crelinstein and Schmid 1992).Σε ακραίες συνθήκες αυτά τα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν τη χρήση στρατιωτικών δυνάμεων, υπηρεσίες ασφαλείας και μυστική αστυνομία. Σε αντίθεση με τις αστυνομικές δυνάμεις, των οποίων οι ενέργειες δεσμεύονται από αυστηρούς κώδικες, οι μυστικές υπηρεσίες σε δημοκρατικές χώρες διαθέτουν ένα ευρύτερο πεδίο λειτουργίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις έχει πρόσβαση σε 'γκρίζα' μέσα ελέγχου διαφορετικά από τα εργαλεία που διαθέτει η αστυνομία. Στη Γερμανία για παράδειγμα υπάρχει εκτεταμένη δημόσια κριτική για τα συστήματα παρακολούθησης που χρησιμοποιούνται από το Ομοσπονδιακό Γραφείο Προστασίας του Συντάγματος(BfVS).

Εκπαιδευτικοί έλεγχοι

Αυτός ο τομέας είναι επιτακτικής σημασίας γιατί με την άσκηση εκπαιδευτικών ελέγχων το κράτος είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του εξτρεμισμού πολύ προτού υλοποιηθούν σε πολιτικές. Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού συστήματος οι μελλοντικοί πολίτες του κράτους μπορούν να εισαχθούν στις βασικές κρίσιμες έννοιες. Επιπλέον, σε πολλές δημοκρατίες , η εκπαίδευση των πολιτών εδράζεται σε βασικά δημοκρατικά δικαιώματα όπως: ελευθερία λόγου, συνάθροισης , λατρείας, ιδιωτικότητας , δικαίωμα κατοχής περιουσίας και πολιτικής δράσης.

Επιπλέον, οι περισσότεροι μαθητές εκτίθενται στις νομικές διαδικασίες που σχηματίζουν τη βασική δομή του φιλελεύθερου κράτους. Οι μαθητές εξοικειώνονται

με τις κατευθυντήριες αρχές της πολιτείας , τα περιγράμματα των βασικών θεσμών και τους γενικούς κανόνες της χώρας.

Κοινωνικοί έλεγχοι

Η 'κοινωνία των πολιτών' κατέχει έναν κεντρικό ρόλο στην προστασία της δημοκρατίας(Szocs 1998). Ο ρυθμιστικός μηχανισμός που δημιουργείται από την κοινωνία των πολιτών εκδηλώνεται με τις ενέργειες κοινωνικών οργανώσεων που δεν είναι κυβερνητικές αλλά είναι ανήσυχες για την επέκταση του εξτρεμισμού στην κοινωνία. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να ανταποκριθούν δημόσια σε πράξεις εξτρεμισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να κινητοποιήσουν τις προσπάθειές τους να επηρεάσουν τις κυβερνητικές αρχές ενώ είναι σε θέση να εκφράζουν αντιρρήσεις αλλά και να δημιουργήσουν ένα σύστημα λογοδοσίας που στοχεύσει στον περιορισμό των υπερβολικών επιθετικών κυβερνητικών αντιδράσεων με κινητοποίηση της κοινής γνώμης ή αντίθετα στη στροφή στον νόμο στο όνομα της τήρησης της Δημοκρατίας. Το κράτος επιλέγει την ανοσοποιημένη δημοκρατία να ανταποκριθεί στις εξτρεμιστικές προκλήσεις χρησιμοποιώντας πιο μετριοπαθή μέσα αντιμετώπισης. Όπως είναι η Εκπαίδευση, επιτρέπει περισσότερο χώρο για δραστηριότητες της κοινωνίας των πολιτών και επιβάλλει ελάχιστους περιορισμούς σε ανταγωνιστικά στοιχεία ή αντίθετα να εφαρμόζει πιο δραστικά βήματα τα οποία μπορεί να συνεπάγονται την επέκταση της ιδέας του κράτους Δικαίου.

Ο καθορισμός των ελέγχων και των μεθόδων που εφαρμόζουν οι δημοκρατίες προσπαθώντας να προστατεύσουν τον εαυτό τους αναδεικνύει δύο πολικότητες της δημοκρατίας δηλαδή οι μαχόμενες και οι ανοσοποιημένες διαδρομές οι οποίες μπορούν να επιδιωχθούν στην καταπολέμηση ανατρεπτικών στοιχείων.

2.4. Σύγκριση ανοσοποιημένης - μαχόμενης δημοκρατίας

Η μαχόμενη δημοκρατία υποδηλώνει ένα πολιτικό σύστημα του οποίου οι στόχοι είναι πολύ στενοί και περιορίζεται στην υπεράσπιση του κράτους από τον πολιτικό εξτρεμισμό την υποκίνηση και την βία. Υιοθετεί μεθόδους θεραπείας που στοχεύουν στα συμπτώματα της 'ασθένειας του εξτρεμισμού'. Αυτά τα συμπτώματα είναι

κυρίως πολιτικά κόμματα, ριζοσπαστικά κινήματα και εκδηλώσεις υποκίνησης, ηθικής και πολιτικής βίας. Με σκοπό να "απαλλαγούν από τον φασιστικό καρκίνο", οι οπαδοί της μαχόμενης δημοκρατίας πρέπει να συνταγογραφούν ιδιαίτερα ισχυρά φάρμακα με αποτέλεσμα ο ασθενής δηλαδή η ίδια η πολιτεία πιθανότατα θα υποφέρει και θα έχει αρνητικές συνέπειες. Αυτό το φαρμακευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει μια λίστα μη συμβατικών μέτρων που παρακάμπτον τις τυπικές νομικές και δικαστικές διαδικασίες. Η μαχόμενη αντιμετωπίζει ανοιχτά τα αντιδημοκρατικά κόμματα και τις ενώσεις σε αντίθεση με την ανοσοποιημένη που μπορεί να περιορίσει τα δικαιώματα και να περιορίσει τις ενώσεις. Δύο μειονεκτήματα της μαχόμενης δημοκρατίας θα μπορούσαν να επηρεάσουν μακροπρόθεσμα την αποτελεσματικότητά της:

- ✓ Όσο μια δημοκρατία υιοθετεί τον μαχόμενο τρόπο, τόσο υπονομεύει τις δικές της αρχές. Ένα γεγονός που μπορεί τελικά να την οδηγήσει να γίνει αυταρχικό καθεστώς με το όνομα της δημοκρατίας.
- ✓ Η "μαχόμενη" τακτική που πρέπει να αντικαταστήσει την κοινωνική συμπεριφορά αποδεικνύει ότι η αποτελεσματικότητά της είναι πράγματι αμφισβητήσιμη.

Η ανοσοποιημένη από την άλλη πλευρά έχει μια ολιστική άποψη με τη θεραπεία τόσο των συμπτωμάτων όσο και της αιτιολογίας της ασθένειας. Αυτός ο προσανατολισμός επικεντρώνεται κυρίως στην προληπτική ιατρική, με στόχο τη διατήρηση και τη σταθερή ροή των αντισωμάτων κατά της εξάπλωσης της νόσου. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως με την ενδυνάμωση των δημοκρατικών αξιών και της ανοχής και παρέχοντας της ευκαιρία στην κοινωνία των πολιτών να δραστηριοποιηθεί στο πολιτικό θέατρο.

Ωστόσο η ολιστική προσέγγιση δεν την κάνει να παραμελούν τη θεραπεία των συμπτωμάτων της ασθένειας σε περίπτωση που ο εξτρεμισμός και η βία εξακολουθούν να ξεσπούν. Σε αυτήν την περίπτωση δεδομένου ότι μιλάμε για ένα ανοσοποιημένο σώμα, τα ιατρικά μέτρα που εφαρμόζονται είναι πιο συμβατικά δηλαδή βρίσκονται εντός των νομικών ορίων και δεν απειλούν στη συνέχεια να αποδυναμώσουν το σώμα.

Η ανοσοποιημένη παραιτείται από την προσέγγιση που βασίζεται στην επιβολή κανονισμών και διατάξεων που απαγορεύουν τις μετακινήσεις τους ως τρομοκρατικές

οργανώσεις και επιδιώκουν τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των μελών τους ανεξάρτητα από το ποινικό δίκαιο. Οι δημοκρατίες που επιλέγουν την ανοσοποιημένη δημοκρατία θα ενεργήσουν ενάντια στην ανατρεπτικές κινήσεις που επιβάλλει το ποινικό δίκαιο.

Συμπερασματικά, μακροπρόθεσμα η ανοσοποιημένη πορεία είναι πιο αποτελεσματική στις διάφορες εκδηλώσεις εξτρεμισμού και βίας. Η ανάλυση αυτή βασίζεται κυρίως στο ισχυρό ανοσοποιημένο μοντέλο, τη σύνδεσή του με την κοινωνία αλλά και την αντίληψη ότι για την επιτυχή καταπολέμηση του εξτρεμισμού θα πρέπει σαφώς να εντοπιστούν οι ρίζες του!

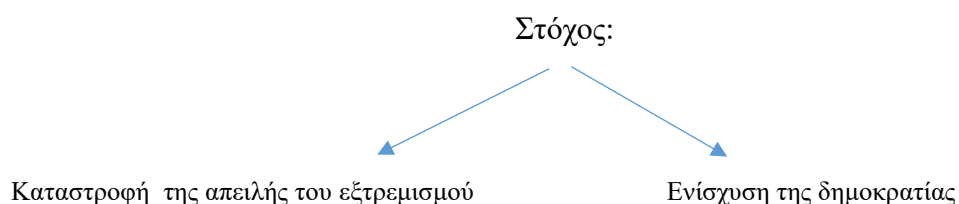
Πίνακας 2.1

Σύγκριση μαχόμενης-ανοσοποιημένης δημοκρατίας

ΜΑΧΟΜΕΝΗ-ΑΝΟΣΟΠΟΙΗΜΕΝΗ

ΜΑΧΟΜΕΝΗ

ΑΝΟΣΟΠΟΙΗΜΕΝΗ

Χαρακτηριστικά:

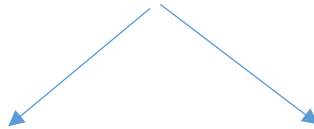
```
graph TD; A[Χαρακτηριστικά:]; A --> B[ ]; A --> C[ ];
```

Περιορισμένο πεδίο , υψηλή ένταση

Ευρύτερο πεδίο, χαμηλή ένταση ,η

πρωτοβουλία μοιράζεται μεταξύ κράτους κ
κοινωνίας

Νομικοί κ δικαστικοί έλεγχοι:

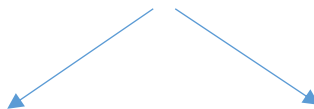

Μέγιστη χρήση διοικητικών μέσων
για την καταστολή κ ανατροπή εξτρεμιστικών στοιχείων
θεμέλια κα βρίσκονται υπό συνεχή δικαστική ανασκόπηση

Μέγιστη χρήση των νομικών
μέσων που αντιστοιχούν στα

δημοκρατικά κ συνταγματικά

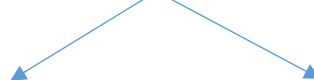
Εκπαιδευτικοί έλεγχοι:

Η εκπαίδευση των πολιτών δεν είναι
αντιληπτή από το κράτος ως εργαλείο για
την υπεράσπιση της δημοκρατίας

Ισχυρή έμφαση στο κράτος να ξεκινήσει την εκπαίδευση
των πολιτών σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο

Κοινωνικοί έλεγχοι:

Χαμηλό επίπεδο συμμετοχής της κοινωνίας
των πολιτών σε δραστηριότητες

Υψηλό επίπεδο συμμετοχής της κοινωνίας
των πολιτών σε δραστηριότητες

2.5. Γερμανική έννομη τάξη

Είναι γεγονός ότι τα ευρωπαϊκά κράτη διαχειρίζονται με διαφορετικούς τρόπους και νομοθετικές ρυθμίσεις τις προκλήσεις των αντιδημοκρατικών κομμάτων για την υπεράσπιση της αρχής της δημοκρατίας. Αξίζει να τονιστεί το παράδειγμα μαχόμενης δημοκρατίας στο μεταπολεμικό Σύνταγμα της Γερμανίας το οποίο κατοχυρώνει για πρώτη φορά συνταγματικά τη δυνατότητα απαγόρευσης των πολιτικών κομμάτων που απειλούν την δημοκρατική αρχή της ΟΓΔ (Macklem,2005).

Απαραίτητο είναι να επισημανθεί ότι η τραυματική εμπειρία της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης και το κλίμα του Ψυχρού Πολέμου καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό τις προτεραιότητες του μεταπολεμικού γερμανικού κράτους το οποίο έθεσε θεσμικούς φραγμούς "για την ανάσχεση αντιδημοκρατικών ρευμάτων"(dw.com). Το σύνταγμα της χώρας ο λεγόμενος Βασικός Νόμος ή Grundgesetz (που τέθηκε σε ισχύ το 1949), περιείχε έναν αριθμό από άρθρα που προορίζονταν να εγγυηθούν τη φιλελεύθερη δημοκρατία σε διαρκή βάση. Πρώτα από όλα η λεγόμενη "ρήτρα ισοβιότητας" του άρθρου 79 προβλέπει ότι ο ομοσπονδιακός και δημοκρατικός χαρακτήρας του γερμανικού κράτους δεν μπορεί να αλλάξει καθόλου κ ούτε μπορεί η προστασία της

ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ορίζεται στο άρθρο 1 του βασικού νόμου. Είναι αξιοπρόσεκτο το άρθρο 21, παρ.2 του συντάγματος που κατοχυρώνει για πρώτη φορά στη μεταπολεμική ιστορία, τη συνταγματική δυνατότητα της κρατικής απαγόρευσης των πολιτικών κομμάτων, ορίζοντας αντισυνταγματικά τα πολιτικά εκείνα κόμματα που τείνουν να βλάψουν ή να ανατρέψουν την φιλελεύθερη δημοκρατική αρχή ή να απειλήσουν την υπόσταση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Στη γερμανική έννομη τάξη το ζήτημα της αντισυνταγματικότητας των πολιτικών κομμάτων και κατά συνέπεια της θέσης τους εκτός νόμου αποφαινεται το Ομοσπονδιακό Γερμανικό Δικαστήριο (BundesVerf Gericht) ενώ αίτηση για απαγόρευση μπορεί να υποβάλει μόνο η ομοσπονδιακή Κυβέρνηση (Bundesregierung), το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Bundestag) και το ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat) των κρατιδίων. Όταν ένα κόμμα οριστεί αντισυνταγματικό έχει ως ρήτρα την άμεση διάλυσή του, την αφαίρεση των εδρών του από το Κοινοβούλιο και τη δήμευση της περιουσίας του ενώ οι Ενώσεις που θεωρούνται αντισυνταγματικές μπορούν να διαλυθούν από το Υπουργείο Εσωτερικών σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφο 2 του Βασικού Νόμου. Αξίζει να τονιστεί ότι κατά την μεταπολεμική περίοδο το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο βασιζόμενο στις αρχές της μαχόμενης δημοκρατίας έθεσε σε απαγόρευση πολιτικής δραστηριότητας το ακροδεξιό κόμμα FRG ,το κομμουνιστικό DKP και το Αυτοκρατορικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Sozialistische Reichspartei-SRP. Κατά συνέπεια το δικαστήριο της Γερμανίας επιβεβαίωσε ότι το Σύνταγμα συνεπαγόταν μια βασική απόφαση υπέρ της μαχόμενης δημοκρατίας μολονότι ούτε η δημοκρατική θεωρία ούτε ο συνταγματικός νόμος προτρέπουν την αποδοχή της "μαχόμενης" ως ανεξάρτητη συνταγματική αξία και αρχή. Η Γερμανία είναι η παραδειγματική περίπτωση της μαχόμενης δημοκρατίας κατέχοντας μια μοναδική θέση ενώ ο αντι-εξτρεμισμός έχει αναπτυχθεί αναντίρρητα ως το υποκειμενικό δόγμα που δικαιολογεί τα μαχόμενα μέτρα.

Β' Μέρος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η Ελληνική έννομη τάξη

Σε αντίθεση με τη γερμανική έννομη τάξη τα πολιτικά κόμματα δεν απαγορεύονται στην Ελλάδα με χαρακτηριστικό παράδειγμα την ΧΑ να κατέχει τη θέση του 3^{ου} πολιτικού κόμματος στην Βουλή υπονομεύοντας ελεύθερα τα θεμέλια της δημοκρατίας. Έχοντας ως αφετηρία την περίοδο μετά την πτώση των συνταγματαρχών ιδιαίτερα σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι το ν.δ 59/1974 που ρύθμιζε τη λειτουργία των πολιτικών κομμάτων είχε ως βάση την ελεύθερη σύστασή τους, την επαναλειτουργία αλλά και νομιμοποίηση (Κ.Κ.Ε) όσων είχαν διαλυθεί κατά τη διάρκεια της δικτατορίας . Κατά τη διάρκεια της συζήτησης για την ψήφιση του Συντάγματος του 1975 είχε προταθεί από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο στο σχέδιο του Κυβερνητικού συντάγματος η δυνατότητα διάθεσης εκτός νόμου εκείνων των κομμάτων που η δράση τους θα απειλούσε το χαρακτήρα του ελεύθερου δημοκρατικού πολιτεύματος ή θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της Ελλάδας. Το σχέδιο όμως αυτό συνάντησε έντονες αντιδράσεις της αντιπολίτευσης λόγω των συναφών ανελεύθερων ρυθμίσεων επί της δικτατορίας (Συντάγματα 1968 και 1973).

Ο τότε εισηγητής της πλειοψηφίας Β. Κοντογιαννόπουλος είχε προτείνει- όπως έγινε αποδεκτό- την απόρριψη αυτής της ρύθμισης θεωρώντας την επικίνδυνη για την ίδια την ύπαρξη της Δημοκρατίας. Πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραμάτιζε ο πλήρης σεβασμός της ελευθερίας της ίδρυσης και λειτουργίας των κομμάτων. Στο άρθρο 29 παρ.1 του Συντάγματος του 1975 κατοχυρώθηκε για πρώτη φορά το πολιτικό δικαίωμα της ίδρυσης και συμμετοχής των Ελλήνων πολιτών σε πολιτικά κόμματα όπως και η υποχρέωση αυτών να εξυπηρετούν την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ενώ σύμφωνα με το ν. 3023/2002 (που κατάργησε το ν.δ 59/1974)

- το πολιτικό κόμμα πριν να αναλάβει δραστηριότητα καταθέτει ιδρυτική δήλωση στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου
- την ιδρυτική δήλωση καταθέτει ο πρόεδρος ή η διοικούσα επιτροπή του κόμματος
- στην ιδρυτική δήλωση αναφέρεται ότι η οργάνωση και η δράση του κόμματος εξυπηρετούν την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος
- στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου γνωστοποιούνται το όνομα, το έμβλημα και η έδρα του πολιτικού κόμματος και υποβάλλεται το καταστατικό που υπογράφεται από τουλάχιστον 200 Έλληνες πολίτες
- με την γνωστοποίηση του ονόματός του και του εμβλήματός του το κόμμα έχει την αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης του

Αξίζει να ειπωθεί ότι στο παρελθόν κάποια μικρά κόμματα απέτυχαν να συμμετέχουν στις εκλογές επειδή ανέφεραν ότι ήθελαν να καταλύσουν το πολίτευμα της δημοκρατίας. Το 1994 ο Άρειος Πάγος δεν ανακήρυξε το συνδυασμό΄΄Ουράνιου Τόξου΄΄ με την αιτιολογία ότι αντιτίθεται στην δια βίας κατάληψη της εξουσίας. ΄΄Ένα άλλο παράδειγμα είναι η απόφαση 4/1-9-2007 του Α΄ Πολιτικού Τμήματος του Άρειου Πάγου σύμφωνα με την οποία είχε ανακηρύξει έναν υποψήφιο ως μεμονωμένο χωρίς τον τίτλο΄΄Νέος Φασισμός΄΄ γιατί αυτό αντιτίθεται στη διάταξη του άρθρου 29 παρ.1 του Συντάγματος. Όμως είναι ρητά αποδεδειγμένο ότι μόνο η απαγόρευση της συμμετοχής ενός κόμματος στις εκλογές και όχι της θέσης τους εκτός νόμου δεν αποτελεί λύση διότι τα κόμματα μπορούν να ανεμπόδιστα να συμμετέχουν με άλλες προσποιητές συμπεριφορές και ονομασίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το νέο καταστατικό της Εθνικής Αυγής που κατατέθηκε στην

Εισαγγελία του Αρείου Πάγου από τον Μιχάλη Γιαννόγιωνα , μέλος της Χρυσής Αυγής, προκειμένου να κατέλθει στις εκλογές στην περίπτωση που η Χρυσή Αυγή θα είχε αποκλειστεί.

Η ρήτρα του άρθρου 29 παρ 1 δεν είναι επαρκής εφόσον δεν είναι δυνατή η προοπτική απαγόρευσης ενός κόμματος και δεν εμπεριέχει περιορισμό ούτε κάποια κριτήρια με βάση τα οποία τα κρατικά όργανα και τα δικαστήρια να μπορούν να απαγορεύσουν την ίδρυση κόμματος ή να διαλύσουν το υφιστάμενο. Η διάταξη αυτή είναι ατελής (lex imperfecta) αφού δεν προβλέπει οποιαδήποτε κύρωση ακόμα κ όταν η δράση τους είναι αντιδημοκρατική. Μάλιστα, η αναγκαστική διάλυση κόμματος θεωρείται ανεπίτρεπτη ακόμα κ αν αυτό διακηρύσσει πανηγυρικά ότι αποβλέπει στη βίαιη ανατροπή του ελεύθερου δημοκρατικού πολιτεύματος και την διάλυση της δημοκρατίας. Η παραπάνω ατελής ρύθμιση του συντάγματος δεν μπορεί να συμπληρωθεί ούτε με την έκδοση απλού νόμου μιας και κάτι τέτοιο θα προϋπόθετε ρητή πρόβλεψη από το άρθρο 29 του Συντάγματος. Το ελληνικό σύνταγμα δεν προβλέπει τη δυνατότητα απαγόρευσης των κομμάτων βασιζόμενο στις αρχές της δημοκρατίας ότι όλες οι πολιτικές απόψεις και ιδεολογίες είναι ελεύθερες. Όπως η ελευθερία γνώμης και ψήφου νοείται ως ελευθερία αντίθετης γνώμης και αρνητικής ψήφου έτσι και η ελευθερία οργάνωσης σε κόμματα νοείται ως ελευθερία οργάνωσης σε αντιπολιτευόμενα κόμματα (Μάνεσης,1982). Η ελληνική δημοκρατία έχει διατηρήσει μια στάση ανοχής στη λειτουργία των πολιτικών κομμάτων των οποίων η υποχρέωση όπως προαναφέραμε είναι απλώς να καταθέσουν στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μια τυπική διαβεβαίωση ότι η οργάνωση και η δράση τους εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Εύκολα , λοιπόν, μπορεί ο καθένας να συμπεράνει ότι σε κάθε προσπάθεια απαγόρευσης της Χρυσής Αυγής θα προέκυπταν νομικά εμπόδια.

Χρειάζεται επίσης να ειπωθεί ότι η μεταπολιτευτική Ιστορία της χώρας μας έχει σημαδευτεί από δύο διαφορετικές στιγμές, όταν η Δικαιοσύνη χρειάστηκε είτε να επαναφέρει είτε να προστατεύσει την ίδια την δημοκρατία με ριζικό τρόπο. Η πρώτη ήταν το 1975, όταν η δημοκρατία που είχε καταλυθεί κατόρθωσε και επανασυστάθηκε αφότου οι πρωταίτιοι της χούντας οδηγήθηκαν στο εδώλιο του πενταμελούς εφετείου Αθηνών με κατηγορίες για τα αδικήματα της έσχατης

προδοσίας και στάσης. Στους 3 κύριους ηγέτες της δικτατορίας επιβλήθηκαν οι ποινές της στρατιωτικής καθαίρεσης και του θανάτου(που αμέσως μετατράπηκαν σε ισόβια κάθειρξη), πολλοί άλλοι καταδικάστηκαν σε ισόβια, ενώ άλλοι σε μικρότερες ποινές κάθειρξης.

Η δεύτερη μεγάλη στιγμή της ελληνικής δικαιοσύνης (μαχόμενη δημοκρατία) υπήρξε η δίκη της χρυσής αυγής, οι ηγέτες της οποίας καταδικάστηκαν από το εφετείο Αθηνών ως διοικητικά στελέχη εγκληματικής οργάνωσης. Πολλά μέλη της οργάνωσης επίσης καταδικάστηκαν για φόνο και συνεργεία σε φόνο. Το δικαστήριο μάλιστα δεν αναγνώρισε κανένα ελαφρυντικό στην ηγεσία της οργάνωσης.

3.1. Ιστορικό πλαίσιο της Χρυσής Αυγής

Αν θέλουμε να κάνουμε μια σύντομη αναδρομή της ένταξης της ΧΑ στην πολιτική σκηνή της χώρας θα ξεκινήσουμε από το 1994, έτος που αποτελεί την έναρξη του εκλογικού της αγώνα λαμβάνοντας το μικρό ποσοστό 0,11% των ψηφοφόρων. Εν συνεχεία τις βουλευτικές εκλογές του 1996 όπου τα αποτελέσματα ήταν αρκετά απογοητευτικά με την ΧΑ να καταγγέλλει για εκλογική νοθεία λέγοντας ότι δεν μοιράζονταν ψηφοδέλτια του κόμματος στα εκλογικά κέντρα. Τα ίδια αρνητικά αποτελέσματα είχε το 2004 όπου συμμετέχει στις εκλογές με το σχήμα Πατριωτικής Συμμαχίας αλλά και το 2009 στις ευρωεκλογές και τις εθνικές εκλογές.

Η πρώτη της εκλογική επιτυχία είναι το 2010 στις δημοτικές εκλογές κατακτώντας μια θέση στο δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων ενώ η μεγάλη της νίκη είναι το 2012 κατά τον “διπλό εκλογικό σεισμό” (Βανδώρος Σ.,2015) όπου στις

βουλευτικές εκλογές του Μαΐου εισέρχεται στη Βουλή με 21 έδρες συγκεντρώνοντας το ποσοστό 6,97% και το ποσοστό 6,92% στις βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου 2012, λαμβάνοντας 18 έδρες. (τρίτο κόμμα). Το έτος 2014 στις ευρωεκλογές η ΧΑ κατάφερε να λάβει το 9,39% ποσοστό που αντιστοιχεί σε 3 έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο ενώ το 2015 στις εθνικές εκλογές έλαβε το 6,38% κερδίζοντας 17 έδρες. Τέλος, στις εκλογές του 2019 η ΧΑ μη καταφέρνοντας να συγκεντρώσει το απαιτούμενο ποσοστό ψήφων δεν κατάφερε να εισχωρήσει στη Βουλή

Η ΧΑ άρχισε να απασχολεί την κοινή γνώμη με την συμμετοχή της στις διαδηλώσεις για το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων αλλά και το θέμα της αναγραφής του θρησκευματος στις ταυτότητες το 2000. Κατά τον δημοσιογράφο Δημήτρη Ψαρρά (*''Μαύρη Βίβλο της Χρυσής Αυγής''*) το πολιτικό πρόγραμμα της ΧΑ κινήθηκε γύρω από :

- Την προστασία των Ελλήνων της Βορείου Ηπείρου, Κύπρου και Σκοπίων
- Την επιθετική πολιτική για το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων
- Την κοινωνική δικαιοσύνη
- Την δημιουργία πρότασης για την *''ευπρεπή''* λειτουργία του πολιτεύματος

Τα ΜΜΕ θεωρώντας ότι το κόμμα αποτελείται απλώς από τους λεγόμενους *''φωνακλάδες''* που θέλουν απλά την δημοσιότητα και ότι θα μπορούσαν να *''ανεβάσουν''* στα ύψη τη θεαματικότητά τους συντέλεσαν σε κάποια προβολή και δημοσιότητά του. Ήταν σαν ένα show της εποχής που θα προσέγγιζε τους θεατές και θα τους έδινε υψηλό βαθμό θεαματικότητας. Βέβαια είναι αποδεκτό ότι παρά την προβολή της ΧΑ από τα ΜΜΕ ως ένα κόμμα εθνικιστών που κατέχει θέση πλέον στα πολιτικά ζητήματα της χώρας η ΧΑ κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά ποσοστά μέχρι το 2009. Αντίθετα το 2010 μετά την επιτυχία στις δημοτικές εκλογές *''κερδίζοντας''* μια θέση στο δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων σημειώθηκε η πολιτική της άνοδος με τη ΧΑ να κατεβαίνει στις πλατείες υποστηρίζοντας ότι είναι το μόνο κόμμα με το οποίο θα μπορούσε να ανακάμψει η Ελλάδα από την οικονομική κρίση

Μελετώντας κάποιος την πολιτική πορεία της ΧΑ θα μπορούσε να συμφωνήσει ότι τα αίτια ανόδου της από μια μικρή οργάνωση σε 3^ο κόμμα στη Βουλή των Ελλήνων είναι ότι εκμεταλλεύτηκε την απογοήτευση των Ελλήνων πολιτών από τις κυβερνήσεις ΝΔ και ΠΑΣΟΚ λόγω της ανικανότητάς τους να επιλύσουν το

πρόβλημα της οικονομικής κρίσης και του μεταναστευτικού ζητήματος , την προβολή των ΜΜΕ με την ΧΑ να εμφανίζεται ως σωτήρας προτείνοντας μια εθνικιστική λύση. Σύμφωνα με τις ερευνήτριες Δάφνη Χαλικιοπούλου και Σοφία Βασιλοπούλου (*‘‘Η εθνικιστική λύση της Χρυσής Αυγής’’*) , ‘Η άκρα δεξιά έγινε μια αποδεκτή εναλλακτική , προσφέροντας μια λύση σε μια εποχή...’

3.2. Μαχόμενη δημοκρατία ενάντια στη ΧΑ

Σύμφωνα με τον Σωτήρη Βανδώρο (*Η ελληνική δημοκρατία αντιμέτωπη με τον εξτρεμισμό*) η στρατηγική της ελληνικής δημοκρατίας ως προς την έμφαση αντιμετώπισης της ΧΑ πραγματώθηκε σε τρεις περιόδους όπου η δημοκρατία φάνηκε: α) αδρανής β) αμήχανη και γ) μαχόμενη . Όταν το 2009 η ΧΑ εγκαταστάθηκε στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα στην Αθήνα τελούνταν επιθέσεις εις βάρος των μεταναστών με αποτέλεσμα η περιοχή να γίνει άβατη για μετανάστες. Στον Άγιο Παντελεήμονα δρούσαν μέλη της ΧΑ και από άλλες περιοχές της Αθήνας τα οποία παρουσιάζονταν ως ‘‘αγανακτισμένοι κάτοικοι’’ της γειτονιάς ενώ αρκετοί πολίτες της Αθήνας πείστηκαν ότι η ΧΑ θα μπορούσε να επιλύσει το σημαντικό ζήτημα του μεταναστευτικού. Στις εκλογές του 2010 με τον Νίκο Μιχαλολιάκο να καταλαμβάνει μια θέση στο δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων ,σημειώνεται η πρώτη επιτυχία του κόμματος. Επιτυχία που όπως υποστηρίζει ο δημοσιογράφος Δημήτρης Ψαρράς οφείλεται στο γεγονός ότι το ΛΑΟΣ δεν συμμετείχε αυτόνομο στις εκλογές αλλά σε συνεργασία με τον Νίκο Κακλαμάνη αλλά και στη βοήθεια προβολής της από τα ταυτόσημα εθνικιστικά συνθήματα της προεκλογικής καμπάνιας του τότε υποψήφιου με το ΛΑΟΣ Άδωνη Γεωργιάδη όπως ‘‘έξω οι μετανάστες’’ κ.α.

Η πρώτη περίοδος αντιμετώπισης της ΧΑ -2008 έως τέλη του 2011- χαρακτηρίζεται από την αδράνεια και αδιαφορία των τότε κυρίαρχων πολιτικών κομμάτων ΝΔ και ΠΑΣΟΚ θεωρώντας λανθασμένα ότι δεν υπάρχουν περιθώρια εξάπλωσης του κόμματος .Υποτιμώντας θα λέγαμε τον κίνδυνο ανόδου της οργάνωσης και, χωρίς να συγκροτήσουν την οποιαδήποτε στρατηγική αντιμετώπισης της και καταστολής της(αδρανής δημοκρατία) επιτρέπουν την άνοδο της ΧΑ.

Στις αρχές του 2012 τα συγκυβερνώντα πολιτικά κόμματα (ΝΔ και ΠΑΣΟΚ) αντιλαμβάνονται από τις υψηλές δημοσκοπήσεις υπέρ της ΧΑ ότι έχουν να

αντιμετωπίσουν ένα σημαντικό πρόβλημα λόγω της καθυστερημένης αντίδρασής τους. Με την διαπίστωση ότι η ΧΑ έχει αποκτήσει απεριόριστη ελευθερία κινήσεων στην πολιτική σκηνή, με τα ΜΜΕ να την εμφανίζουν ως κόμμα και ότι έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη του λαού αποφασίζουν να στιγματίσουν τη ΧΑ ως ακραίο κόμμα και να υιοθετήσουν ένα μέρος από την πολιτική της ιδεολογία. Η αργοπορημένη όμως αντίδρασή τους και η αδυναμία της μεταξύ τους συνεννόησης, δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα ώστε να σταματήσουν την άνοδο της ΧΑ που στις εκλογές του 2012 με ποσοστό 6,97% και 21 βουλευτές πέτυχε την είσοδό της στη Βουλή των Ελλήνων. Τα τότε κυρίαρχα κόμματα (ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ) διατηρώντας την αμηχανία και αδυναμία διαμόρφωσης ενιαίας στρατηγικής και αναδεικνύοντάς την ΧΑ στις μεταξύ τους κατηγορίες ως αναγνωρισμένο κόμμα, κατάφεραν να μην είναι ορατές η επιθετικότητα και η βία του χαρακτήρα της, έχοντας ως αποτέλεσμα να αποκτήσει πολλαπλάσια δημοσιότητα και να αυξήσει σε μεγάλο βαθμό τον αριθμό των μελών της (αμήχανη δημοκρατία).

Με την δολοφονία του Παύλου Φύσσα στις 17 Σεπτεμβρίου 2013 ο τρόπος αντιμετώπισης της ΧΑ άλλαξε ριζικά. Θα είχε ενδιαφέρον να αναφέρουμε ότι την επόμενη ημέρα της δολοφονίας ο επικεφαλής της σοσιαλιστικής ομάδας στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο χαρακτήρισε απαράδεκτη την ελληνική προεδρία στην ΕΕ στην περίπτωση που η ελληνική κυβέρνηση δεν αντιμετώπιζε αποφασιστικά τη δράση της ΧΑ. Την κυβερνητική πολιτική της ΝΔ για την αντιμετώπιση της ΧΑ υποστήριζαν και τα υπόλοιπα κόμματα. Ο τότε υπουργός Δημόσιας Τάξης Νίκος Δένδιας έχοντας την έγκριση του πρωθυπουργού διέταξε τη διεξαγωγή αστυνομικών ερευνών σε γραφεία της ΧΑ και έστειλε αναφορά προς την εισαγγελέα του Αρείου Πάγου με 32 περιστατικά βίας στα οποία εμπλέκονται μέλη της ΧΑ ζητώντας να ερευνηθούν ως διαρκής δράση εγκληματικής οργάνωσης. Στις 28 Σεπτεμβρίου τα δύο κυρίαρχα κόμματα ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ περιθωριοποιούν και στιγματίζουν την Χρυσή Αυγή ως εξτρεμιστικό κόμμα ενώ περιορίζουν τις όποιες αναφορές σε αυτήν. Ακολούθησε δικαστική δίωξη των ηγετικών και άλλων στελεχών με την κατηγορία της σύστασης και διεύθυνσης εγκληματικής οργάνωσης εκφράζοντας τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια της ελληνικής δημοκρατίας να την απονομιμοποιήσει πολιτικά και ιδεολογικά αλλά και να εμφανίσει τη ΧΑ ως αδύναμη και απολογούμενη (μαχόμενη δημοκρατία). Αποτελέσματα αυτής της στρατηγικής είναι ο περιορισμός της βίαιης δράσης των μελών της, η απαγόρευση της χρηματοδότησης του κόμματος,

η ανατροπή του πολιτικού σχεδιασμού της εφόσον ο αρχηγός της φυλακίστηκε , η συγκέντρωση τεκμηρίων για τις εγκληματικές της ενέργειες ως εξτρεμιστικό κόμμα και η διαγραφή κατηγορούμενων βουλευτών που θέλησαν να διαφοροποιηθούν από το κόμμα. Η πάγια αντίδρασή της ηγεσίας της σε κάθε καταγγελία εναντίον της ήταν να διαψεύδει τη συμμετοχή της και να εμφανίζεται ως θύμα του "συστήματος". Αρνήθηκαν κάθε σχέση με τον ναζισμό ενώ επιχείρησαν να αποδείξουν με παραδείγματα από την προσωπική και οικογενειακή τους ζωή ότι δεν είναι δυνατόν να κατηγορούνται ως ναζί και ρατσιστές.

3.3. Τακτική μετά τις συλλήψεις

Είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι στο μεσοδιάστημα του διπλού εκλογικού σεισμού(Βανδώρος Σ.,2015) από τις 6-5-2012 έως 17-6-2012 η Χρυσή Αυγή επέλεξε να υιοθετήσει μια διπλή τακτική. Αφενός προσπάθησε να αποκτήσει την εξωτερική εικόνα ενός κόμματος με ήπια κοινοβουλευτική , συναινετική δύναμη που είναι έτοιμη να συνεργαστεί για το καλό του έθνους και αφετέρου συνέχισε τις στοχευμένες επιθέσεις με επικεφαλής τα ηγετικά της στελέχη (βίαιη δράση) .Αξίζει να τονιστεί η προμελετημένη επίδειξη βίας του εκπροσώπου του κόμματος Κασιδιάρη στη Λιάνα Κανέλη και τη Ρένα Δούρου αξιοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την προβολή του στα ΜΜΕ. Επιπροσθέτως την ίδια περίοδο η ΧΑ στράφηκε εναντίον των μεταναστών που είχαν καταφύγει στο εργοστάσιο της Πειραιϊκής Πατραϊκής στην Πάτρα ,επιτέθηκε σε αντιφασίστες στη Βέροια, τραυμάτισε δημοτικό σύμβουλο του ΚΚΕ σε περίπτερο του κόμματος στην Αγία Παρασκευή ενώ σημείωσε δολοφονική επίθεση σε σπίτι όπου διέμεναν Αιγύπτιοι αλιεργάτες στο Πέραμα. Ας σημειωθεί ότι η επίθεση αυτή είχε προαναγγελθεί την προηγούμενη μέρα από τον Ιωάννη Λαγό. Η ίδια διπλή τακτική ακολουθήθηκε από την οργάνωση και μετά τις εκλογές του Ιουνίου και τον σχηματισμό της κυβέρνησης Σαμαρά. Ο Μιχαολιάκος θα είναι ο μόνος πολιτικός αρχηγός κόμματος της αντιπολίτευσης που θα ευχηθεί καλή επιτυχία στην νέα τριτοκομματική κυβέρνηση. Ενώ λίγες βδομάδες αργότερα, απευθυνόμενος στο δικό του κοινό θα εκφράσει τη "συχασιά και την αηδία" του για το Κοινοβούλιο και θα απειλήσει ότι η ΧΑ θα εγκαταλείψει τη Βουλή και θα βγει στους δρόμους. "Θα δούνε τότε τι σημαίνει Τάγματα Εφόδου, τι σημαίνει

μάχη, τι σημαίνει αγώνας , τι σημαίνει οι ξιφολόγχες να ακονίζονται στα πεζοδρόμια´ [Θερμοπύλες,26-8-2012(goo.gl/qChop)].

Είναι γνωστό ότι η ΧΑ σε όλο το διάστημα της κοινοβουλευτικής της παρουσίας μέχρι τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα εφάρμοζε την τακτική του αιφνιδιασμού, εκμεταλλευόμενη την αμηχανία των άλλων απέναντί της. Αναντίρρητα το διάστημα μέχρι τις συλλήψεις (7-7-2012 έως 29-9 -2013) συνεχιζόταν η διπλή δραστηριότητα της ΧΑ με επαναλαμβανόμενες δηλώσεις νομιμοφροσύνης, αφενός καταθέτοντας στη Βουλή συνολικά 2.205 κοινοβουλευτικά αιτήματα, 1760 ερωτήσεις ,242 επίκαιρες ερωτήσεις και 155 αναφορές και αφετέρου με επιδεικτικές παραβάσεις της νομιμότητας μέσω των Ταγμάτων Εφόδου , στα οποία πλέον εμφανίζονταν ως επικεφαλής βουλευτές(Δ. Ψαρράς,2014). Είναι γεγονός ότι μετά τις συλλήψεις οι νυχτερινές επιθέσεις των Ταγμάτων Εφόδου μειώθηκαν δραστικά σύμφωνα με το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας το οποίο κατέγραψε 18 περιστατικά ρατσιστικής βίας στο διάστημα Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου 2013, ενώ ο μέσος όρος των προηγούμενων τριμήνων ήταν τα 50 (Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, Ετήσια Έκθεση 2013). Είναι φανερό ότι η ΧΑ που δεν είχε υπολογίσει ως πιθανό ενδεχόμενο την άσκηση δίωξεων εις βάρος της , συνέχιζε να δρα με βάση την παλιά της βίαιη τακτική. Το κυριότερο όμως είναι ότι με εξίσου μεγάλη έκπληξη φάνηκε να αντιμετωπίζει τις συλλήψεις μελών της ΧΑ και μεγάλο μέρος του πολιτικού συστήματος, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται διχασμένο ως προς τον τρόπο που πρέπει να αντιμετωπίσει αυτό το πολιτικό κόμμα, από τη στιγμή που έχει τεθεί υπό διερεύνηση η ύπαρξη μιας εγκληματικής οργάνωσης στο εσωτερικό του. Θα αποτελούσε παράλειψη αν δεν αναφέραμε ότι το υπουργείο Δημόσιας Τάξης αμέσως μετά τις συλλήψεις σταμάτησε να απαντά στις ερωτήσεις των βουλευτών της ΧΑ βασιζόμενο στην πρώτη ανακοίνωση του τότε υπουργού Δημόσιας Τάξης Νικολάου Δένδια που δημοσιοποιήθηκε στις 5-10- 2013:

´´Σε απάντηση των ερωτήσεων που κατέθεσαν οι βουλευτές κ.κ. Α. Γρέγος, Η. Παναγιώταρος και Χ. Παππάς, σας γνωρίζουμε ότι κατόπιν της άσκησης ποινικής δίωξης για διεύθυνση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 ΠΚ) σε βάρος πλειάδας στελεχών του κόμματος Λαϊκός Σύνδεσμος Χρυσή Αυγή και της διαταχθείσας προσωρινής κράτησης, μεταξύ άλλων, του γενικού γραμματέα και δύο ακόμη βουλευτών αυτού ως επικίνδυνων για την τέλεση νέων εγκλημάτων (άρθρο 282 ΚΠΔ), ευρισκόμεθα σε αδυναμία να υπεισέλθουμε σε θέματα τιθέμενα διά μέσων

κοινοβουλευτικού ελέγχου υποβαλλομένων από βουλευτές της ομώνυμης κοινοβουλευτικής ομάδας, καθόσον η διεκπεραίωσή τους ενόσω εκκρεμεί η ποινική υπόθεση και αυτοί παραμένουν στην εν λόγω ομάδα και κόμμα θα ερχόταν σε αντίθεση με τα συνταγματικά και κοινοβουλευτικά θέσμια.''

Επιπροσθέτως, ο Ν. Δένδιας είχε ξεκαθαρίσει αυτή την στάση του και σε μια δημοσιογραφική συνέντευξη λέγοντας:

...''Πώς είναι δυνατόν να μετέχει στον θεσμοθετημένο πολιτικό διάλογο ένα κόμμα που τουλάχιστον προδικαστικά αντιμετωπίζεται ως εγκληματική οργάνωση από τη δικαιοσύνη, και μάλιστα τον ανώτατο βαθμό της; Ως πρώτη δημόσια θέση, καθ' όσον αφορά το υπουργείο που προΐσταμαι, δεν προτίθεμαι να απαντώ στις ερωτήσεις του συγκεκριμένου κόμματος, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, την ίδια στιγμή που η δικαιοσύνη έχει κρίνει ότι υπάρχει ζήτημα σύστασης εγκληματικής οργάνωσης και έχουν απαγγελθεί κατηγορίες εις βάρος βουλευτών και στελεχών της Χρυσής Αυγής, ενώ ο ίδιος ο αρχηγός του κόμματος, μαζί με άλλους δύο βουλευτές του, κρατείται προσωρινά στις φυλακές.''

Αξίζει να τονιστεί η κυβερνητική αμηχανία στο γεγονός ότι σε αντίθεση με το υπουργείο Δημόσιας Τάξης κανένα άλλο υπουργείο δεν ακολούθησε τον ίδιο δρόμο και ότι όλοι οι υπουργοί απαντούσαν στις ερωτήσεις των βουλευτών της Χρυσής Αυγής σαν να μην έχει προηγηθεί τίποτα. Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Δ. Ψαρρά όταν αναδείχθηκε η κυβερνητική διγλωσσία απέναντι στη ΧΑ ήταν την ίδια ώρα που ο υπουργός Δικαιοσύνης υιοθετούσε αντίθετη στάση από το συνάδελφό του υπουργό Δημόσιας Τάξης. Επιπλέον, προέκυψε και μια αμφισβήτηση της δικαστικής διαδικασίας μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα από τους Ανεξάρτητους Έλληνες, αλλά ακούστηκαν και φωνές από στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ εναντίον της άρσης ασυλίας κάποιων βουλευτών και της αναστολής της χρηματοδότησης του ναζιστικού κόμματος. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η ΧΑ να αξιοποιήσει αυτές τις ανέλπιστες σανίδες σωτηρίας για να ενισχύσει την προπαγάνδα της περί ''πολιτικών διώξεων'' εφόσον η κοινοβουλευτική της δραστηριότητα μετά τις συλλήψεις περιορίστηκε σημαντικά. Στο πλαίσιο κάθε καταγγελίας εναντίον της διέψευδε τη συμμετοχή μελών της στο συγκεκριμένο συμβάν και το απέδιδε σε σκευωρία πολιτικών της αντιπάλων ώστε να εμφανίζεται η ίδια ως θύμα του ''συστήματος''

3.4. Γνήσιο Καταστατικό της Χ.Α.

Ιδιαίτερα σημαντικό για την πραγματική ιδεολογία της ΧΑ και τη δομή της είναι το γνήσιο καταστατικό της οργάνωσης που είχε συνταχθεί το 1987 και κατατέθηκε από το δημοσιογράφο ερευνητή Δημήτρη Ψαρρά στον αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου. το Φθινόπωρο του 2013. Το γνήσιο καταστατικό που περιγράφει τον ιδιαίτερο ρόλο του αρχηγού σε αυτήν την οργάνωση θεωρείται ενοχοποιητικό για τον ίδιο τον Μιχαλολιάκο. Μεταξύ άλλων εμπεριέχει ένα ειδικό κεφάλαιο το οποίο ονομάζεται "Η Αρχή του Αρχηγού", σύμφωνα με το οποίο, όλα αποφασίζονται από αυτόν, όλα ελέγχονται από αυτόν και όποιος δεν υπακούει σε αυτόν βρίσκεται εκτός οργάνωσης. Το κυριότερο όμως είναι ότι το πρόσωπο του Αρχηγού είναι απαραβίαστο. Η φράση "η Αρχή του Αρχηγού" από αυτό το κεφάλαιο είναι μεταφρασμένη κατευθείαν από τα γερμανικά, από το λεγόμενο "Führerprinzip" που ακριβώς περιγράφει ο Hitler στο "Ο Αγών μου". Υπεράνω όλων είναι ο αρχηγός που αποφασίζει για τα πάντα ενώ υπάρχει ένας ενδιάμεσος πυρήνας, που ονομάζονται πυρηνάρχες. Οι πυρηνάρχες συγκροτούν μαζί το πολιτικό συμβούλιο της οργάνωσης ενώ κάτω από αυτούς είναι τα τοπικά συμβούλια. Είναι αξιοπρόσεκτο ότι ο αρχηγός διορίζει και το πολιτικό συμβούλιο, τους πυρηνάρχες και τα τοπικά συμβούλια. Δηλαδή ουσιαστικά όλοι υπόκεινται στην επιλογή του αρχηγού, γι' αυτό και είναι ισόβιος. Είναι γεγονός ότι δεν αμφισβητείται από κανέναν και από τίποτα και φυσικά δεν προβλέπεται και στα συνέδρια η αμφισβήτησή του, παρά μόνο αν το ζητήσουν το 50% αυτών που έχει ο ίδιος επιλέξει, κάτι που είναι βέβαιο ανέφικτο, όχι μόνο να ζητήσουν την αλλαγή, αλλά να βάλουν στα θέματα του συνεδρίου το θέμα ψηφοφορίας για τον αρχηγό. Για όλα αποφασίζει ο αρχηγός, διότι αυτός θεωρείται αυτό που ήταν ο Χίτλερ (Jail golden dawn.com *Ακολουθώντας την πορεία της ΧΑ*). Το γνήσιο αυτό καταστατικό ήταν απολύτως επιβαρυντικό για την Χρυσή Αυγή αφενός διότι αναφέρεται ο ναζισμός στην ιδεολογία της και αφετέρου περιγράφει τη στρατιωτική δομή της που δεν ταιριάζει σε ένα δημοκρατικό κόμμα.

Με δεδομένα τα παραπάνω δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι η ΧΑ μετά την εκλογική της επιτυχία το 2012, κατέθεσε στον Άρειο Πάγο ένα καταστατικό το οποίο υποστήριζε ότι είναι το πρώτο της έχοντας ως στόχο να ακυρωθεί μετέπειτα κάθε προγενέστερο καταστατικό και να επισφραγιστεί η νομιμοφροσύνη της οργάνωσης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η ΧΑ δεν είχε καμία υποχρέωση να υποβάλει μετά τις εκλογές οποιοδήποτε κομματικό έγγραφο, εφόσον ο Άρειος Πάγος

(όπως ήδη έχουμε γράψει) αποδέχεται σε ορισμένη προθεσμία τις τυπικές δηλώσεις των κομμάτων για τη συμμετοχή τους στις εκλογικές διαδικασίες πριν την διεξαγωγή τους.

Αμέσως μετά την δημοσιοποίηση του γνήσιου καταστατικού η Χρυσή Αυγή ισχυριζόμενη ότι το πρώτο και μοναδικό καταστατικό είναι αυτό που κατέθεσε στην εισαγγελία του Αρείου Πάγου στις 30 Αυγούστου του 2012 προσπάθησε με κάθε τρόπο να το διαψεύσει. Η δυσκολία όμως που είχε η υπεράσπιση της Χρυσής Αυγής στην διάψευσή του έγινε μεγαλύτερη όταν ο Δ. Ψαρράς έφερε στοιχεία που αποδείκνυαν ότι το συγκεκριμένο καταστατικό μαζί με πολλά άλλα υλικά ήρθαν και μάλιστα με σφραγίδες επίσημες από την ίδια την ΧΑ στις αρχές του 1988 στο περιοδικό "Σχολιαστής", όταν ο ίδιος είχε αναφερθεί σε κάποια ρατσιστικά συνθήματα που είχε υπογράψει η ΧΑ στους δρόμους. Πράγματι η οργάνωση εκείνη την χρονική περίοδο που δεν είχε ξεκινήσει ακόμη την εγκληματική της δράση στο πεζοδρόμιο, αποτελούσε απλά έναν μικρό κύκλο ναζιστών που βρίσκονταν στα γραφεία στην Κεφαλληνίας στην Κυψέλη και απλώς αντάλλαζαν απόψεις για τον Χίτλερ, πόζαραν μπροστά στις σβάστικες και τις χιτλερικές σημαίες. Ήξεραν ότι η δράση τους αυτή δεν είναι ποινικά διωκόμενη και θέλοντας να προβληθούν έστειλαν το συγκεκριμένο καταστατικό (tosalux.gr *Η Χρυσή Αυγή μπροστά στη δικαιοσύνη*). Φυσικά αιφνιδιάστηκαν με αυτήν την αποκάλυψη η οποία δεν μπορεί να αμφισβητηθεί με την έννοια ότι ήταν σε περιοδικά όχι μόνο αντίπαλα προς τη ΧΑ αλλά και στο ίδιο το περιοδικό της. Εξάλλου για τη γνησιότητα αυτού του καταστατικού που έχει κατατεθεί στη δικαιοσύνη (συνηγορεί) το γεγονός ότι μέρος του έχει δημοσιευτεί αρχικά στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία στις 28-10-1990 αλλά και στις 2-7-1998 μετά τη δολοφονική επίθεση εναντίον του Κουσουρή και των συντρόφων του από το τάγμα Εφόδου με επικεφαλής τον Περίανδρο Ανδρουτσόπουλο. Επιπροσθέτως μεγάλο τμήμα του γνήσιου καταστατικού περιλαμβάνεται στο σχετικό βιβλίο του Δ. Ψαρρά "Η Μαύρη Βίβλος της Χρυσής Αυγής" (εκδ. Πόλις, Οκτώβριος 2012) καθώς και στο βιβλίο του δημοσιογράφου Νίκου Χασαπόπουλου. "Χρυσή Αυγή, η ιστορία, τα πρόσωπα και η αλήθεια" (εκδ. Λιβάνη, 2013). Τα ηγετικά στελέχη του κόμματος κατά την διάρκεια της ανάκρισης, ισχυρίζονταν συνεχώς ότι το συγκεκριμένο πρώτο καταστατικό είναι ανύπαρκτο παρά το γεγονός ότι το αντίγραφο του μαζί με τον χειρόγραφο κανονισμό της "Εκπαιδευτικής Τάξης Πρωτεσίλαος" (που ήταν η πρώτη μορφή των Ταγμάτων

Εφόδου) είχε κατατεθεί στη δικαιοσύνη από τον Δ. Ψαρρά. Συγκεκριμένα, ο αρχηγός του κόμματος Μιχαλολιάκος κατά την απολογία του θα παραδεχτεί ότι δεν αποδέχεται πλέον τα κείμενα της πρώτης φάσης της οργάνωσης που "απηχούσαν αντιλήψεις εθνικοσοσιαλιστικές" επιβεβαιώνοντας έτσι την ύπαρξή τους. Ο Ηλίας Κασιδιάρης θα επιμείνει ότι δεν αναγνωρίζει τα συγκεκριμένα έγγραφα τα οποία χαρακτήρισε βλακώδη και κατασκευασμένα ενώ ο Ηλίας Παναγιώταρος θα κατηγορήσει τον δημοσιογράφο Δ. Ψαρρά ότι τα συγκεκριμένα έγγραφα είναι δημιούργημα της φαντασίας του. Τέλος, ο Χρήστος Παππάς θα ισχυριστεί ότι δεν έχει καμία σχέση με τα συγκεκριμένα έγγραφα τα οποία δεν εκφράζουν τις ιδέες της Χρυσής Αυγής ενώ χαρακτηρίζει το συγκεκριμένο καταστατικό βλακώδες. Είναι γεγονός όμως ότι πολλά από τα ντοκουμέντα ενοπίστηκαν στον σκληρό δίσκο του Χρήστου Παππά στα οποία υπάρχει το οργανόγραμμα ,στο οποίο καταγράφεται η ιεραρχία της οργάνωσης και απαριθμούνται όλα τα τμήματα με τα όργανα που καταγράφει το αρχικό καταστατικό.

Μόνο ο Νικόλαος Μίχος δέχθηκε την ύπαρξη του με τη δικαιολογία ότι είναι ένα σχέδιο της δεκαετίας του '80 του οποίου την ύπαρξη πληροφορήθηκε από κάποιον συγκαταρούμενό του. Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι το καταστατικό αυτό δεν είχε αμφισβητηθεί ποτέ από τα μέλη της Χρυσής Αυγής μέχρι τη σύλληψή τους.

3.5. Άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα

Ξεχωριστός λόγος όμως πρέπει να γίνει για την κυβερνητική αμηχανία ακόμη κι όταν ο τότε υπουργός Δημόσιας Τάξης κατήγγειλε τη ΧΑ ως εγκληματική οργάνωση, συνδυάζοντας τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα με την επίθεση της στρατιωτικής φάλαγγας στον Μελιγαλά, στις 15-9-2013. Όρισε ότι θα πρέπει να τεθεί πρόταση νομοθετικής παρέμβασης , με βάση το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα , το οποίο προβλέπει τη δίωξη των ηγετών της εγκληματικής οργάνωσης ως ηθικών

αυτουργών για τις παράνομες πράξεις των μελών της. Δεδομένο ότι το συγκεκριμένο άρθρο ήταν εμπνευσμένο από το αντίστοιχο εδάφιο (παρ.129) του ποινικού κώδικα της Γερμανίας για την αντιμετώπιση των νεοναζιστικών εγκληματικών οργανώσεων τέθηκε το δίλημμα εάν υπάρχει κώλυμα ως προς την εφαρμογή του. Ενώ στη Γερμανία απαγορεύεται η εφαρμογή του εναντίον κάποιου κόμματος το οποίο δεν είναι αντισυνταγματικό σύμφωνα με το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο είναι γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει ανάλογο Συνταγματικό Δικαστήριο που να κρίνει την νομιμότητα των κομμάτων(Σατλάνης Χ.& Μαργαρίτης Λ.,2013). Είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια ήταν σε ισχύ το άρθρο 187 παρ.1 του Ποινικού Κώδικα που αφορά τη συγκρότηση της εγκληματικής οργάνωσης και την ένταξη σε αυτήν, ήταν η πρώτη φορά στην Ιστορία κατά την οποία η οργάνωση που βρισκόταν στο στόχαστρο της δικαιοσύνης είχε τα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός δημοκρατικού πολιτικού κόμματος. Άλλωστε κάθε απόπειρα απαγόρευσης της ΧΑ θα εναντιωνόταν και στο Σύνταγμα (άρθρο 29,παρ.1) το οποίο όπως έχουμε υπογραμμίσει δεν επιτρέπει την απαγόρευση των κομμάτων.

Καμία ελευθερία για τους εχθρούς της ελευθερίας

Louis Antoine de Saint-Just

3.6. Η Χρυσή Αυγή είναι μια εγκληματική οργάνωση

Η δικαστική διαδικασία που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2015 ολοκληρώθηκε στις 7 Οκτωβρίου 2020 ενώ σε μεταγενέστερη ημερομηνία ανακοινώθηκαν οι ομόφωνες

αποφάσεις του τριμελούς δικαστηρίου που περιλάμβαναν την αναγνώριση της ΧΑ ως εγκληματική οργάνωση με βάση το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα με την ηγετική ομάδα να οδηγείται στη φυλακή χωρίς να αναγνωριστούν οποιαδήποτε ελαφρυντικά. Συγκεκριμένα για τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα κρίθηκε ένοχος ο Γιώργος Ρουπακιάς μαζί με άλλα δεκαπέντε μέλη της εγκληματικής οργάνωσης. Για την διεύθυνση της εγκληματικής οργάνωσης κρίθηκαν ένοχοι τα ηγετικά στελέχη της Χρυσής Αυγής ο Μιχαλολιάκος, ο Κασιδιάρης, ο Λαγός, ο Γερμενής, ο Παναγιώταρος, ο Παππάς και ο Ματθαϊόπουλος. Ενώ για ένταξη σε εγκληματική οργάνωση κρίθηκαν ένοχοι άλλοι δεκαοχτώ κατηγορούμενοι. Για την επίθεση στους Αιγύπτιους Αλιεργάτες κρίθηκαν ένοχοι όλοι οι κατηγορούμενοι. Για την επίθεση στους συνδικαλιστές του ΠΑΜΕ, η κατηγορία μετατράπηκε σε επικίνδυνη σωματική βλάβη και κρίθηκαν ένοχοι οι Καστρινός, Πανταζής και Χατζηδάκης. Στις 22 Οκτωβρίου το δικαστήριο ανακοίνωσε την ετυμηγορία του και οδηγήθηκε στη φυλακή η ηγετική ομάδα της Χρυσής Αυγής εφόσον οι εφέσεις τους δεν είχαν ανασταλτικό χαρακτήρα. Αναστολή πήραν οι δώδεκα από τους καταδικασθέντες με εγγύηση, απαγόρευση εξόδου από τη χώρα και υποχρεωτική εμφάνιση στην αστυνομία δύο φορές το μήνα.

Η δίκη τελεσφόρησε στη βάση του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα για τις εγκληματικές οργανώσεις και τη διάλυση της Χρυσής Αυγής ενώ σύμφωνα με τον Νικόλαο Δένδια η Ιστορική ετυμηγορία της Ελληνικής δικαιοσύνης είναι μια ευκαιρία για περαιτέρω ενίσχυση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, με την αντιμετώπιση των αιτιών που εξέθρεψαν 'το αβγό του φιδιού' και ένα παράδειγμα διαπαιδαγώγησης της Ελληνικής κοινωνίας.

Επίλογος

Μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα η δημοκρατία έγινε μαχόμενη στιγματίζοντας το κόμμα της Χρυσής Αυγής ως εγκληματική οργάνωση. Με τη σύμφωνη γνώμη του πρωθυπουργού, ο υπουργός Δημόσιας Τάξης προσκόμισε στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου μια επιστολή για 32 περιστατικά στα οποία εμπλέκονταν μέλη της Χρυσής Αυγής και ζήτησε να εξεταστεί η δράση της ως εγκληματική οργάνωση. Ήταν η πρώτη φορά που το πολιτικό σύστημα στην

προσπάθειά του να απαλλαγεί από τη ΧΑ και να προστατεύσει το Κράτος Δικαίου ζήτησε την παρέμβαση της Ελληνικής Δικαιοσύνης με αποτέλεσμα τα ηγετικά της στελέχη να χάσουν την ελευθερία κινήσεων και να έχουν πλέον την υποχρέωση να αντιμετωπίσουν με τη φυλάκισή τους το ποινικό σύστημα γεγονός που επέφερε τον πρώτο κλυδωνισμό στα θεμέλια του ναζιστικού κόμματος. Ένα κόμμα που στηρίζεται στην "Αρχή του Αρχηγού", που ο αρχηγός του λαμβάνει όλες τις αποφάσεις για τη δράση του, βρέθηκε ξαφνικά με τον Μιχαολιάκο να είναι στη φυλακή με αποτέλεσμα το κόμμα να διχαστεί για το ποια πολιτική θα πρέπει να ακολουθήσει. Τα τάγματα εφόδου μείωσαν τις επιθέσεις τους, κάποιοι Βουλευτές παραιτήθηκαν ενώ με την άσκηση ποινικής δίωξης του κόμματος ως εγκληματική οργάνωση, η Χρυσή Αυγή αποδυναμώθηκε πολιτικά αλλά και ιδεολογικά ανακόπτοντας τη βίαιη δράση της. Θα αποτελούσε παράλειψη να μην τονίσουμε ότι μετά το τέλος της μακρόχρονης δίκης η μαχόμενη δημοκρατία σε συνέργεια με την ελληνική δικαιοσύνη κατάφερε και αντιμετωπίσει και να νικήσει το φαινόμενο του εξτρεμισμού προστατεύοντας τα θεμέλια της δημοκρατίας με τη διάλυση της εγκληματικής οργάνωσης και τους υπόδικους της να είναι πια κατάδικοι.

Όμως ένα ερώτημα με βαρύτητα είναι αν θα έπρεπε να προηγηθεί ο θάνατος του Παύλου Φύσσα για να υιοθετηθούν αυτές οι στρατηγικές εναντίον του εξτρεμισμού με έμφαση στα λάθη και τις παραλείψεις από τα πολιτικά κόμματα που ενδυνάμωναν τη δράση του. Και ένα δεύτερο αν η διάλυση αυτής της ναζιστικής οργάνωσης θα αποτρέψει στον μέλλον την ύπαρξη ενός άλλου φασιστικού μορφώματος. Εδώ, στο πλαίσιο μιας απάντησης θα μπορούσαμε να εισάγουμε την έννοια της ανοσοποιημένης δημοκρατίας που αν και τα αποτελέσματά της είναι μακροπρόθεσμα- όπως έχουμε αναφέρει- τα μέτρα της έχουν προληπτικό χαρακτήρα και θα μπορούσε να ενισχύσει τη μαχόμενη δημοκρατία διορθώνοντας και συμπληρώνοντας τις αδυναμίες της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Arzheimer, K and Carter, E. (2006) .Political opportunity structures and right-wing extremist party success. *European Journal of Political Research*, 45 (3), pp. 419-443.

Βανδώρος, Σ. (2015). *Η ελληνική Δημοκρατία αντιμετώπιση με τον εξτρεμισμό: Από αδρανής και αμήχανη, μαχόμενη*, In Συλλογικό(ed) Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση

στο σταυροδρόμι κρίσιμων εξελίξεων: Πολιτικές , στρατηγικές επιλογές και προοπτικές .Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη,pp.103-116.

Γεωργιάδου, Β. (2008). *Η άκρα δεξιά και οι συνέπειες της συναίνεσης*, Αθήνα, Καστανιώτη.

Γεωργιάδου,Β.(2014).*Από την Εθνική Παράταξη στη Χρυσή Αυγή. Δεξιός λαϊκισμός και εξτρεμισμός στην Ελλάδα της κρίσης*, Αθήνα , Πόλις.

Carocchia, G. (2013). Militant Democracy: The Institutional Bases of Democratic Self-Preservation. *Annual Review of Law and Social Science*, 9, pp. 207-226.

Cohen- Almagor, R. (1994).*The Boundaries of Liberty and Tolerance in the Struggle Against Kahanism in Israel* (Gainesville : University of Florida Press).

Koronaïou, A. and Sakellariou, A. (2013). Reflections on ‘Golden Dawn’, community organizing and nationalist solidarity: Helping (only) Greeks. *Community Development Journal*. 48(2), pp. 332-338.

Loewenstein, K. (1937a). Militant Democracy and Fundamental Rights, I. *American Political Science Review*, 31(3), pp. 417-432.

Loewenstein, K. (1937b). Militant Democracy and Fundamental Rights, II. *American Political Science Review*, 31(4), pp. 638-658.

Minkenberg, M. (2006). Repression and reaction. Militant Democracy and the radical right in Germany and France. In: *Patterns of Prejudice*, 40(1), pp.25-44.

Mulgan, R.G. (1968).Defining Democracy. *Political Science*, 20(2), pp. 3-9.

Pedahzur, A. (2003). The defending democracy and the extreme right. A Comparative analysis. In: Eatwell, R., ed. *Western democracies and the new extreme right*. London, Routledge, pp. 108-132.

Σατλάνης, Χ. και Μαργαρίτης, Λ.(2013).*Είναι δυνατή η θεώρηση ενός πολιτικού κόμματος ή μιας πολιτικής οργάνωσης ως εγκληματικής οργάνωσης;* Περιεχόμενο Ποινική Δικαιοσύνη, τ.χ.169 , pp. 761-766.

Thiel, M. (2009). Comparative Aspects. In Thiel, M. (ed) *The 'Militant Democracy' Principle in Modern Democracies*. Farnham, Ashgate.

Χαλκιοπούλου, Δ. και Βασιλοπούλου, Σ. (2015). *Η εθνικιστική λύση της Χρυσής Αυγής*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο.

Ψαρράς, Δ. (2012), *Η μαύρη βίβλος της Χρυσής Αυγής*, Αθήνα, Πόλις.

Ψαρράς, Δ. (2014). *Η Χρυσή Αυγή μπροστά στη δικαιοσύνη*, Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ (Παράρτημα Ελλάδας), <https://rosalux.gr/el/publication/i-hrysi-aygi-mprosta-sti-dikaiosyni>.

Ψαρράς,Δ.(2017).*Ακολουθώντας την πορεία της Χρυσής Αυγής*, Jailgoldendawn.com>author>jailgoldendawn>page

Διαδικτυακές πηγές

Βικιπαίδεια (2020). *Η Δίκη της Χρυσής Αυγής*. Διαθέσιμο στη δ/ση: www.wikipedia [Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2020].

Σκουρής, Β.(2020). *Η Δημοκρατία είναι ανεκτική , αλλά μπορεί να είναι και μαχόμενη.* Διαθέσιμο στη δ/νση: [www.ieidiseis.gr>politiki>item>62966-dendias-sto-ieidiseis](http://www.ieidiseis.gr/politiki/item/62966-dendias-sto-ieidiseis) για Δίκη Χρυσής Αυγής.[Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2020]. Τασούλας, Κ. (2020). *Η μαχόμενη Δημοκρατία και η Δικαιοσύνη έπραξαν το χρέος τους.* Διαθέσιμο στη δ/νση: [www.protothema.gr>politics>tasoulas-i-mah...](http://www.protothema.gr/politics/tasoulas-i-mah...) [Πρόσβαση 15 Νοεμβρίου 2020].

Fuchs, R., Ασημένιος, Σ. (2013). *Το πολιτικό σύστημα της Γερμανίας* .Διαθέσιμο στη δ/νση: www.dw.com [Πρόσβαση 30 Οκτωβρίου 2020].